

HAMLET

Af William Shakespeare

Bearbejdet af
Jens Christian Lauenstein Led

Oversat af
Niels Brunse

Aalborg Teater

Store Scene

2016/2017

Arkivnummer: 764

Denne version af manuskriptet til Aalborg Teaters opsætning af Hamlet 2016 er tiltænkt undervisere, der ønsker at have adgang til hele manuskriptet i forbindelse med undervisningen. Normalvis kan vi af rettighedsmæssige årsager ikke få tilladelse til at sende hele manuskripter ud, men oversætteren, Niels Brunse har indvilget i, at vi gør det denne gang, under forudsætning af, at manuskriptet faktisk kun anvendes til undervisning. Vi opfordrer derfor til, at den betingelse respekteres.

Manus justere hele tiden under prøverne, og den foreliggende version er ikke den helt endelige, men derimod versionen af 28. august – altså en god uge før premieren. Vi forventer ikke, at der kommer store ændringer, men vi kan ikke garantere noget.

God fornøjelse med manus, undervisningsmateriale og ikke mindst – forestillingen.

Jens Christian Lauenstein Led, Chefdramaturg

HAMLET

af William Shakespeare

bearbejdet af Jens Christian Lauenstein Led

oversat af Niels Brunse

Instruktør
Scenograf
Lysdesign
Lyddesign

Hans Henriksen
Nicolaj Spangaa
Mathias Hersland
Jonas Hvid

Medvirkende:

Hamlet, prins af Danmark
Claudius, konge af Danmark, Hamlets onkel
Polonius, kongens rådgiver
Horatio, Hamlets ven og medstuderende
Laertes, Polonius' søn
Ofelia, Polonius' datter
Gertrud, dronning af Danmark, Hamlets mor
Rosenkrans, Hamlets tidligere skolekammerat
Klovn, en graver
Vagt
Gyldenstjerne, Hamlets tidligere skolekammerat
Osrice, en hofmand
Vagt
Skuespilleren

Patrick Baurichter
Martin Ringsmose
Henrik Weel
Kasper Dalsgaard
Niels Anders Manley
Ena Spottag Fog
Marion Reuter
Jakob Moth-Poulsen
Jakob Moth-Poulsen
Jakob Moth-Poulsen
Steffen B. Eriksen
Steffen B. Eriksen
Steffen B. Eriksen
Jørgen W. Larsen

Prøvestart
Premiere

17. maj 2016 
7. september 2016

1. Akt, scene 1

(Horatio ind med publikum, starter hack på overvågnings kamera, mørklægger salen.

Ofelia ind i mørke)

Ofelia:

Hvem der?

Horatio:

Ofelia!

Ofelia:

Ja. Horatio er det dig?

(Lys)

Horatio:

Et stykke af ham.

Ofelia:

Velkommen da Horatio.

Hør, har det vist sig nu igen i nat?

Horatio:

Nej, jeg har intet set.

Ofelia:

Du tror måske det er hjernesvind,
du fæster ikke lid til nogen tro
på rædselssynet, jeg har set to gange.
Derfor har jeg nu bedt jeg med herud.

Horatio:

Det viser sig nok ikke.

Ofelia:

Så lad mig atter storme dine ører,
der har forskanset sig så bravt mod alt
hvad vi har sagt; to nætter så jeg det.
Jo, sidst nat,
da stjernen dér, som står i nord-nordvest,
var vandret af sin bane for at lyse
den del af himlen op, hvor den nu brænder,
på slaget ét -
(genfærdet viser sig)
Holdt inde, vent.
Der kommer det igen.
Helt som i går - vor døde konges billed.

Horatio:

Jeg ser det. Gru og undren river i mig.
Hvem er du, du som stjæler nattetimen
og denne ranke krigerskikkelse,
hvori vi kendte Danmarks døde konge?
Ved himlen, jeg befaler dig at tale.
Bliv! Tal til os! Jeg kræver, at du taler!

Ofelia:

Nuvel, Horatio? Du ryster, du er bleg;
er dette ikke mer end hjernespind?
Hvad tror du nu?

Horatio:

Ved gud, jeg ville ikke tro det muligt,
hvis ikke mine øjnes vidnesbyrd
var klart og sandt.

Ofelia:

Og lignede det kongen?

Horatio:

Som du dig selv.
Han bar en sådan rustning som vi så,
dengang han stred mod Norges glubske konge.
Sælsomt er det.
Jeg aner ikke, på hvilket felt forklaringen skal søges;
men i det hele må jeg se et varsel
om sælsom vold og ufred i vort land.

Ofelia:

Nuvel, sæt dig, og sig mig, den der véd det,
hvorfor der daglig støbes malmkanoner
og købes krigsudstyr i fremmed land,
hvorfor skibstømrerne skal tvinges til
at slide både hviledag og hverdag.
Hvem kan forklare det?

Horatio:

Det kan jeg nok -
jeg ved i hvert fald hvad der hviskes om.
Vor gamle konge, blev, som i jo ved,
udfordret af kong Fortinbras af Norge,
og Hamlet vores tapre konge -
det var hans ryg i denne del af verden -
nedhugged denne Fortinbras, som mistede
tillige med sit liv, sit jordegods.
Men unge Fortinbras,
har samlet sig en flok af vovehalse,
der følger ham
ud på et togt,
og det er intet mindre end et forsøg på nu
med væbnet hånd at få den jord tilbage,
hans far har tabt. Og dette, vil jeg mene,
er nok den største grund til vort beredskab,
årsagen til vor vagt og hovedkilden
til alt det røre og postyr i landet.
Vi fortæller unge Hamlet alt
Hvad vi har set i nat, thi ved mit liv,
han får den ånd i tale, vi fandt stum.

Første akt, scene 2

Fanfare. Kong Claudius af Danmark, dronning Gertrud, Hamlet, Polonius, Laertes, Ofelia, Voltemand og Cornelius ind med hoffolk i deres følge.

Claudius:

Skønt mindet om vor broder Hamlets død
endnu er frisk, og skønt det sømmer sig
for os at bære sorg, så hele riget
er som ét eneste fortrukket ansigt,
har vor fornuft dog kæmpet med naturen,
så vi nu sørger med besindighed
og dog formår at tænke på os selv.
Og den, som var vor søster, nu vor dronning
og medudøver af vort riges magt,
har vi derfor, med en slags kuet glæde,
med ét fornøjet, ét fortvivlet øje,
med munter jordefærd og sorgfuldt bryllup,
med ligevægt imellem fryd og smerte,
nu taget til vor hustru; ingenlunde
har vi forkastet jeres kloge råd
som støtted' denne sag. For alt, vor tak
Men hør: I ved, den unge Fortinbras,
der nærer ringe tanker om vort værd

og tror, vor kære broders død har gjort
at rigets hele orden er af lave,
han har, i drømmen om at være stærkest,
besværet os med breve og forlangt,
at vi skal opgi retten til den jord
hans far har tabt, med fuldt belæg i loven,
til vores tapre broder. Nok om ham.
Og om os selv og grunden til vort møde
lad mig kort sige dette: vi har skrevet
til norskekongen, Fortinbras's onkel,
- som ligger syg og svag til sengs og næppe
har hørt om hvad hans brorsøn pønser på -
at han bør standse denne rekruttering
af tropper og af mandskab eftersom
det finder sted blandt Kongens egne folk.
Og nu, Laertes, hvad har I af nyt?
I talte om et ønske før, Laertes.
Hvad var det? Gode ord er ikke spildt
på danskekongen. Sig kun frem, Laertes,
jeg skænker liså gerne som du ber mig.
Hvad vil du så, Laertes?

Laertes:

Høje herre,
be Jer om allernådigst lov og frihed
til atter at begive mig til Frankrig,

Claudius:

Hvad siger Jeres far? Vor ven Polonius?

Polonius:

Han har jo, Eders Majestæt, med bønner
og stort besvær aftvunget mig mit minde,
til sidst samtykked jeg, men ikke gerne.
Nu vil jeg be Jer: giv ham lov at rejse.

Claudius:

Gør dig til gode med din tid, Laertes,
og brug den klogt og efter bedste evne.
Men kære Hamlet, min nevø, min søn –

HAMLET: Lidt mere ved blodets end ved hjertets bånd.

CLAUDIUS: Hvorfor så dystert som en gråvejrsdag?

Hamlet:

Din søn har fået for meget søndagsvejr.

Gertrud:

Min Hamlet, læg din nattefarve bort
og kast et venligt blik på Danmarks konge.
Søg ikke stedse med nedslagne øjne
i støvet for at se din ædle far.
Alt levende må dø, alt, hvad du ved,
går ved naturens gang til evighed.

Hamlet:

Det er en simpel sandhed.

Gertrud:

Er det det?

Det synes ellers sært for dig at se.

Hamlet:

Det synes? Nej, det er, jeg kender ikke
til blot at synes. Det er ikke kun
min sorte kappe, mor, og ikke heller
de vante sørgeklær med deres alvor,
de heftigt brudte åndedrag og suk,
de floder, som så rigt fra øjet strømmer,
ejheller minespillets græmmelse
og sorgens mange former og manerer,
der sandt fremstiller mig. De synes nemlig,
de er kun handlinger, som man kan spille;
det jeg har i mig, det kan aldrig vises,
min dragt er kun fortvivlelsens gevandter.

Claudius:

Det tjener din natur til ære, Hamlet,
at gøre sorgens pligt imod din far;
men husk, din far har mistet selv sin far,
som hans far misted sin, og den der lever
må lydigt vise sorg og sønlig smerte
i nogen tid. Men fortsat at fremture
i stædig kummer er kun ufromt stivsind,
umandig kval, der røber trodsig vilje
mod himlens bud, et ubefæstet hjerte,
et utålmodigt sind, en ringe sans
for det, vi bør begribe og forstå.
Thi det vi ved må ske, som er så simpelt,
så dagligdags som hver en ting omkring os,
hvorfor dog stadig i barnagtig trods
ta sig det nær? Skam dig, det er en brøde
mod himlen, mod de døde, mod naturen,
(Fortsættes)

Claudius: *(fortsat)*

og ubegribelig for den fornuft,
der stedse har kendt til at fædre dør,
og som fra verdens første lig til den,
der fandt sin død i dag, har råbt til os:
"Således må det være." Kast til jorden,
det ber vi om, din nytteløse smerte,
betragt os som din far, lad verden vide,
at du er den der står vor trone nærmest,
og med en ikke mindre ædel ømhed
end den, en far må nære for sin søn,
tar jeg imod dig. Hvad din hensigt angår
om atter at studere udenlands,
i Wittenberg, så er den mod vort ønske,
vi ber dig mindeligt, bliv her hos os,
her under vore øjnes lys og trøst,
vor første hofmand, vor nevø, vor søn.

Gertrud:

Min Hamlet, hør, jeg ber dig som din mor:
rejs ikke fra os ned til Wittenberg.

Hamlet:

Af bedste evne skal jeg lyde jer.

Claudius:

Det var et smukt, et meget kærligt svar.
Vær nu vor ligemand i Danmarks rige.
Min dronning, kom; for Hamlets blide ord,
hans samtykke, som ingen tvang har krævet,
de smiler til mit hjerte, og derfor
(Fortsættes på ekstra-siden 8A).

Hamlet:

Åh, gid dog mit alt, alt for faste kød
ku smelte bort, opløses som en dugg,
eller der intet lovbud var mod selvmord
fra Gud, den Evige. Åh, Herre, Gud,
hvor sølle, slidte, simple, nytteløse
er denne verdens vaner blevet mig!
En skændsel! Som en overgroet have,
der går i frø, erobres denne verden
af ækelt, mæsket ukrudt. Tænk engang!
To måneder - nej, knap nok to - er gået
fra kongens død, så strålende en konge,
han var en solgud mod den satyr her,
så kærlig mod min mor, at han forbød
den frie himmels blæst at slå for hårdt
mod hendes ansigt - åh, ved jord og himmel,
skal jeg da huske det? Hun hang ved ham,
det var, som hendes appetit tog til,
mens den blev stillet, og en måned efter -
nej, glem det; *lumpenhed*, dit navn er kvinde -
Hvilken syndig hast
og hvilke lette skridt til blodskamssengen.
Hvad andet kan det føre til end ondt.
Men brist, mit hjerte, tungen må jeg binde.

Horatioind.

Horatio:

Vær hilset, Eders Højhed.

Hamlet:

Horatio! - er det muligt!

Horatio:

Netop ham
og ingen anden. Jeres tjener, herre.

Hamlet:

Min gode ven - og kald du mig det samme.
Hvad bringer dig fra Wittenberg, Horatio?

Horatio:

Jeg pjækker.

Hamlet:

Det lod jeg ikke dine fjender sige,
Jeg ved, du ikke pjækker.
Hvad søger du i Helsingør?

Horatio:

Jeg kom til Jeres fars begravelse.

Hamlet:

Hold ikke mig, din medstudent, for nar -
det var vel snarest til min mors formæling.

Horatio:

Ja, sandt at sige kom den hurtigt efter.

Hamlet:

Sparsommelighed, min ven. Den kødpostej,
der bagtes til begravelsen, kom ind
i kolde skiver på vort bryllupsbord.
Jeg havde hellere set min værste fjende
i Himmerig, end hvad jeg så den dag.
Min far, det er som om jeg ser min far –

Horatio:

Hvor, Eders Højhed?

Hamlet:

For mit indre øje.

Horatio:

Jeg så ham selv engang, en fornem konge.

Hamlet:

Et menneske, fuldendt i alle ting.
Hans lige får jeg aldrig mer at se.

Horatio:

Min prins, jeg tror jeg så ham sidste nat.

Hamlet:

Så? Hvem?

Horatio:

Kongen, Jeres far.

Hamlet:

Kongen, min far!

For Guds skyld, lad mig høre.

Horatio:

En skikkelse i rustning,

som Jeres far, bevæbnet fuldt og helt,

til punkt og prikke, viser sig med et

og skrider tungt og stateligt forbi mig.

Tre gange vandred han for minie øjne,

som trængtes hårdt af vantro og af frygt,

Jeg kendte Jeres far,

det ligned ham så godt, som disse hænder

er lig hinanden.

Hamlet:

Men hvor skete det?

Horatio:

På bastionen, *vi var der her i nat.*

Hamlet:

Tiltalte I det ikke?

Horatio:

Jo, jeg gjorde,

men jeg fik intet svar. Dog syntes jeg,

at det én gang så op og drejed sig,

som om det ville gi sig til at tale;

men morgenhanen galed netop da,

og ved den lyd forsvandt det hurtigt bort,

Hamlet:

Det er sælsomt.

Horatio:

Så sandt jeg lever, Eders Højhed, alt
gik til som jeg har sagt, og jeg har fundet,
at pligten bød migsige det til Jer.

Hamlet:

Vist så, vist så, men det bekymrer mig.
Hvordan så han da ud? Med rynket pande?

Horatio:

Et udtryk præget mer af sorg end vrede.

Hamlet:

Bleg - eller rød?

Horatio:

Nej, meget bleg.

Hamlet:

Og stirrede han på Jer?

Horatio:

Ja, hele tiden.

Hamlet:

Gid jeg havde set det.

Horatio:

I var vist blevet slået med forundring.

Hamlet:

Det tror jeg gerne. Blev det længe hos Jer?

Horatio:

Så længe, at man ku ha talt til hundred.

Hamlet:

Var skægget ikke gråsprængt?

Horatio:

Det var, som jeg har set det mens han leved,
med sølvstænk i det sorte.

Hamlet:

Jeg går med
og holder vagt i nat; måske det kommer.

Horatio:

Det tør jeg love Jer.

Hamlet:

Og hvis det antar
min ædle fars gestalt, så vover jeg
at tale med det, om så Helveds gab
vil åbne sig og byde mig at tie.
Jeg ber dig, hvis du hidtil har holdt skjult,
hvad du har set, så lad den tavshed,
og hvad der end vil hænde os i nat,
giv det forståelse, men ingen ord.
Det venskab vil jeg lønne dig. Farvel:
jeg kommer mellem elleve og tolv
på bastionen.

Horatio:
Eders tjener!

Hamlet:
Nej, venner, som jeg er for dig. Farvel.

Horatio ud

Hamlet:
Alt er ikke godt.
Jeg aner uråd. Gid det snart var nat.

Ud.

Første akt, scene 3

Laertes og Ofelia ind.

Laertes:
Mit rejsegods er bragt ombord. Farvel.
Og søster, tøv nu ikke med at skrive,
så ofte der er lejlighed til brev
og gunstig vind.

Ofelia:
Er du i tvivl om det?

Laertes:
Hvad Hamlet og hans leflerier angår,
så tag dem for et lune, og ikke mer.

Ofelia:

Slet ikke mer?

Laertes:

Måske er han forelsket i dig nu,
men du må frygte,
at storheden berøver ham hans vilje,
Han kan umuligt, som de jævne folk,
kun tænke på sig selv, for af hans valg
afhænger rigets hellighed og sundhed.
Hvis han siger,
han elsker dig, vær da så klog at tro ham
så langt han kan bekræfte sine ord
fra sit specielle sted i magtens kredse,
og det er kun så langt, som Danmarks mening
tillader ham. Tænk på det tab af ære,
du lider, hvis du lytter til hans sang
med alt for villigt øre, eller taber
dit hjerte til ham, når hans trang
bestormer dig med hæmningsløse bønner.
Frygt det, Ofelia, min kære søster,
hold du dig sikkert bag din længsels linjer.

Ofelia:

Jeg skal bevare disse gode ord
som hjertets skildvagt. Men, min kære bror,
gør ikke som ugudelige præster,
der viser mig den trange sti til himlen,
mens de som fede, grove levemænd
selv vandrer ad fordærvets brede vej
og glemmer deres råd.

Laertes:

Stol trygt på mig.

Polonius ind.

Polonius:

Laertes, er du her? Skynd dig ombord!

Nu fylder vinden dine højeste sejle,

man venter. Så, tag min velsignelse

og indprent et par regler i dit sind:

Giv ikke alle dine tanker mæle

og ingen overilet tanke handling.

Vær vennelsæl, men ikke alles ven.

De venner, du har vundet dig og prøvet,

knyt *dem* fast til din sjæl med bånd af stål,

men spar dit håndtryk, gør det ikke sløvt

med hilsner til hver nybagt spradebasse.

Vogt dig for klammeri; men kommer det,

så sæt dig i respekt hos dine fjender.

Lån hver mand øre, men giv få din stemme;

hør hver mands mening, men behold din dom.

Klæd dig så kostbart som din pung har råd til,

men ikke pyntet; rigt, men ikke broget.

For ofte kender man en mand på dragten,

og de, der er af fornem rang i Frankrig,

er yderst kræsnere, hvad den ting betræffer.

Lån ikke penge, og lån aldrig ud,

for lån kan tabes og ta venskab med,

og den der låner, glemmer snart at spare.

Men frem for alt, vær tro imod dig selv,

(Fortsættes)

Polonius: *(fortsat)*

så følger det, som natten efter dagen,
at du er aldrig svigefuld mod andre.
Farvel, må min velsignelse nu modne
alt dette i dig.

Laertes:

Ydmygsttar jeg afsked
og anbefaler mig, min far og Herre.

Polonius:

Ja, tiden kalder. Gå, din tjener venter.

Laertes:

Farvel, Ofelia, og husk nu på
hvad jeg har sagt.

Ofelia:

Det ligger nu låst inde
i mine tanker. Nøglen har du selv.

Laertes:

Farvel.

Laertes ud.

Polonius:

Hvad er det han har sagt, Ofelia?

Ofelia:

Han talte med mig om prins Hamlet, far.

Polonius:

Det var minsandten vel betænkt.
For jeg har hørt, at prinsen på det sidste
har viet meget af sin tid til dig,
og du har mer end gerne lyttet til ham.
Hvad er der mellem jer to? Ud med sproget.

Ofelia:

Min herre, han har i den sidste tid
ret ofte vist mig, at han holder af mig.

Polonius:

Han holder af dig! Bah! Du er et barn,
du taler bare som du har forstand til,
naivt, om disse risikable forhold.
Tror du på det, du siger han har "vist" dig?

Ofelia:

Jeg ved slet ikke hvad jeg nu skal tro.

Polonius:

Så skal jeg vise dig. Barnagtigt er det,
det kan du tro, at ta for gangbar mønt,
hvad han anviser dig helt uden ansvar.

Ofelia:

Han trygled mig
om kærlighed, men sømmeligt og ærbart.
Og han bekræfted sine blide ord
med næsten alle himlens dyre løfter.

Polonius:

Vær mere karrig med dit uskylds-nærvær
og sæt dit selskab til en bedre pris
end hvide flag når han belejrer dig.
Fra nu af vil jeg rent ud ikke ha,
at du beskæmmer dine frie stunder
med nogen snak og omgang med prins Hamlet.
Det må du overholde. Kom, så går vi.

Ofelia:

Det skal jeg holde lydigt, far.

Begge ud.

Første akt, scene 4

Hamlet og Horatio ind.

Hamlet:

Hvor luften bider, det er bittert koldt.

Horatio:

Ja, luften er så skarp, at den kan skære.

Hamlet:

Hvad er mon klokken?

Horatio:

Næsten tolv - det tror jeg.

Så kommer

den tid, hvor synet plejede at vandre.

Trompetfanfare. To kanonskud affyres.

Hvad skal nu det betyde?

Hamlet:

I nat har kongen fest og drikkelag,
og for hvert rhinskvinsmål han skyller ned,
skal pauker og trompeter skråle om
hvor herligt han har skålet.

Horatio:

Er det skik?

Hamlet:

Det er det, men skønt jeg er født i landet
og kender den fra barnsben, mener jeg
at denne skik bør brydes, ikke lydes.
Med tungnem drukkenskab får vi kun skam
hos andre folkeslag i øst og vest;
de kalder os for svinske drukkenbolte
og trækker vores navn i sølet.

Genfærdet ind.

Horatio:

Min prins, der kommer det!

Hamlet:

Himlens engle, stå os nådigt bi!
Er du en frelsens ånd, en bandsat djævel,
med himmelluftning eller helvedspust,
har du barmhjertigt eller ondt i sinde,
så er din skikkelse dog så fortrolig,
at jeg vil tale til dig. Lad mig kalde
dig Hamlet, konge, far, de danskes drot;

Hvorfor går
du atter her, du dødning?
Hvorfor er dette sket? Hvad skal vi gøre?

Genfærdet vinker Hamlet til sig.

Horatio:

Det vinker, for at I skal følge med det,
som om det havde noget at berette
til Jer alene.

Hamlet:

Det taler ikke. Jeg vil følge med det.

Horatio:

Lad være.

Hamlet:

Hvorfor det? Hvad kan jeg frygte?
Mit liv har mistet alt sit værd for mig,
og sjælen, hvilken skade kan den lide?
Den er udødelig, som synet er det.
Nu vinker det igen. Jeg følger efter.

Horatio:

Men hvad nu hvis det lokker jer til havet
og der forvandler sig til noget grufuldt,
som brat tar magten fra den sunde sans
og driver Jer til vanvid? Tænk på det.
Ja selve stedet avler blind fortvivlelse
helt uden grund i hjernen på enhver
der ser så mange favne ned i havet
og lytter til dets brøl.

Hamlet:

Det vinker stadig, gå, jeg følger dig.

Horatio:

Hans fantasi har gjort ham overmodig.
Åh der er råddenskab i Danmarks rige. *Horatio ud.*

Hamlet:

Hvor fører du mig hen? Her står jeg. Tal.

Genfærdet: :Hør mig.

Hamlet: Jeg hører.

Genfærdet: Lyt opmærksomt til hvad jeg vil røbe.

Hamlet: Det er min pligt. Tal.

Genfærdet: Som du har pligt til hævn, når du har lyttet.

Hamlet:

For hvad?

Genfærdet:

Jeg er din faders ånd,
dømt til en tid at gå igen i natten
og til ved dag at faste, lagt i luer,
indtil hver syndig dåd i livets dage
er rensset og brændt ud. Lyt, o lyt!
Og har du nogen tid holdt af din far –
Så hævn et hæsligt, unaturligt mord!

Hamlet:

Et mord?

Genfærdet:

Et mord så hæsligt som det altid er,
men dette fælt, fordærvet, unaturligt.

Hamlet:

Sig mig det straks, så jeg på rappe vinger
med tankens og med kærlighedens fart
kan flyve til min hævn.

Genfærdet:

Det siges om mig, at jeg sov i haven,
og at en hugorm bed mig. Hele Danmark
bedrog man med den skrøne om min død;
men vid, min ædle søn, at den slange,
der bed din far ihjel, nu har hans krone.

Hamlet:

Åh, klarsyn i min sjæl! Min egen onkel?

Genfærdet:

Ja, dette utugtsbæst, det blodskamsudyr
forstod med magisk kløgt og lumske gaver
at vinde til sin lave, usle lyst
min dronnings vilje, dydig som hun syntes.
Men vent; jeg tror jeg vejrer morgenluften,
så lad mig tale kort. Dengang jeg lå
og sov i haven, som det var min vane
i eftermiddagsstunden, stjal din onkel
sig usét adgang til min trygge time
med saft af giftig hebon i en flaske
og hældte gennem mine ørers porte
det hæslige spedalskhedsbryg, der virker
med sådant fjendskab på et menneskes blod,
at det som kviksølv iler gennem kroppens
naturligt åbne gange og kanaler
og med sin kraft, som syredryp i mælk,
forvandler til en stiv og størknet masse
det tynde, sunde blod.
Sådan blev jeg, af broderhånd, i søvne,
på samme tid berøvet liv og krone
og dronning;
Er du en kærlig søn, så bær det ikke;
lad ikke Danmarks kongelige leje
gi plads til liderlig, forbandet blodskam.
Men hvad du end vil gøre for det mål,
hold sindet rent, lad ikke sjælen nære
hævntanker mod din mor. Lad himlen råde,
og lad de torne, hun må bære i sit bryst,
alene om at stikke. Nu, farvel.
Sankthansormslygten røber gryets komme,
(Fortsættes)

Genfærdet: *(fortsat)*

den taber kraft og blegner mer og mer.
Farvel, farvel, farvel. Og glem mig ikke.

Ud.

Hamlet:

Åh, Himlens englehær! Åh jord! hvad mer?
skal Helved med? Nej, nej! Hold ud, mit hjerte,
fald ikke brat af ælde, stærke lemmer,
men hold mig oprejst. Ikke glemme dig?
Nej, arme ånd, så længe mindet bor
på denne øre klode. Glemme dig?
Fra min erindrings tavle visker jeg
alt ligegyldigt bort, hver gammel frase,
hver bogsentens, hvert udenadscitat,
som lydig ungdom har nedskrevet dér,
så kun dit bud og det alene lever
i min hukommelses indbundne bog,
urørt af mindreværdigt stof: ved Himlen!
Åh, æreløse kvinde!
Åh, slyngel, smilende, fordømte slyngel!
Min huskebog - her må jeg skrive ned,
at man kan smile og dog være slyngel;
jeg ved i hvert fald, det er sandt i Danmark.

Skriver.

Dér står du, onkel. Nu - mit ord, mit løfte:
det er: Farvel, farvel, og glem mig ikke.
Nu er det svoret.

Horatio

uden for scenen: Min prins, min prins!

Horatio ind.

Horatio:

Hvordan er I til mode? Hvad nyt?

Hamlet:

Vidunderligt!

Horatio:

Sig mig det, Eders Højhed.

Hamlet:

Nej, du sladrer.

Horatio:

Nej, ikke jeg, ved Himlen.

Hamlet:

Hvad tror du, kan et menneskehjerte ane -
I holder tand for tunge?

Horatio:

Ja, ved Gud.

Hamlet:

Der findes ikke større skurk i Danmark -
end at han er en slyngel.

Horatio:

Det skal der ingen ånd fra gravens dyb
til at fortælle os.

Hamlet:

Det har du ret i.

Og derfor vil jeg uden flere omsvøb
nu trykke dine hænder til farvel -
Du går derhen, hvor din pligt og lyst
vil føre dig – enhver har pligt og lyst,
det ved vi – jeg, for min beskedne del,
jeg vil gå hen og be.

Horatio:

I rabler kun med vilde ord, min prins.

Hamlet:

Det gør mig ondt, at de har krænket dig,
åhja, af hjertet ondt.

Horatio:

Ingen er krænket.

Hamlet:

Jo, ved Sankt Patrick, jo, Horatio,
her er en krænkelse. Jeg siger dig,
at dette syn, det er et ærligt genfærd.
Men vil du vide hvad vi talte om,
så opfyld et fattigt ønske for mig.

Horatio:

Hvad er det, Eders Højhed?

Hamlet:

Aldrig at røbe, hvad du så i nat.

Horatio:

Det gør jeg ikke, herre.

Hamlet:

Sværg nu på det.

Horatio:

Min tro, jeg røber ingenting.

Hamlet:

Nej, på mit sværd.

Horatio:

Jeg har jo svoret, herre.

Hamlet:

På sværdet, siger jeg, på sværdet!

Genfærdet

under scenen: Sværg.

Hamlet:

Ha ha, det siger du? Er du der, kammerat?
Kom så, I hører fyren dér i kældren,
kom her og sværg.

Horatio:

Sig mig min ed, min prins.

Hamlet:

Altid at tie med, hvad du har set -
sværg ved mit sværd.

Genfærdet:

Sværg.

Hamlet:

Fint, gamle muldvarp, hvor du graver hurtigt!
En værdig tunnelbygger! Flyt jer igen.

Horatio:

Åh, dag og nat, hvor er det sært og fremmed!

Hamlet:

Så byd det da velkommen som en fremmed.

Der er jo mer i himmelen og jorden,
end filosoffer drømmer om, Horatio.

Men kom -

her, lisom før, så sandt Gud hjælpe jer,
hvor sært og fremmedartet jeg end ter mig,
hvis jeg herefter skulle finde på
at gøre tåbelige narrestreger -
aldrig at sige, med en hovedrysten,
med armene lagt overkors, sådan,
aldrig at lade nogen sætning falde,
som "tja, vi ved", "vi kunne, hvis vi ville",
"hvis det behaged os at tale" eller
"måske og måske ikke", den slags vink,
aldrig at la jer mærke med, at I
har nogen viden om hvad jeg har for,
så sandt Gud hjælpe jer i nødens stund,
sværg.

Kom, lad os sammen gå tilbage; husk,
jeg berdig, altid fingeren på læben. -
Forvredet er vor tid; åh, bitre brod:
jeg fødtes til at bringe den i lod. -
Nej, kom, vi følges ad.

Begge ud.

ANDEN AKT

Anden akt, scene 1

Polonius ind. Taler muligvis i telefon el. lign.

Polonius:

Det vil nok være yderst klogt, Reynaldo,
før du besøger ham, at skaffe nyt om
hvordan han skikker sig.

Få først at vide, hvilke danskere
der nu er i Paris, hvem, hvad og hvor,
og hvem de omgås, og med hvilken udgift;
og når du med de spørgsmål kredser ind
hvem der så er bekendte af min søn,
så er du nærmere end du var kommet,
hvis du forhørte dig med rene ord.

Lad blot, som om du kender ham lidt fjernt,
sig for eksempel:

jeg mener, er han vild,
forfalden til det ene og det andet"

Spillelidenskab, druk,

(Fortsættes)

Polonius: *(fortsat)*

fægtning, klammeri og bandeord.

Tal behændigt om hans fejl,
så de ser ud som friheds små skavanker,
en ildfuld sjæls opflammede begejstring,
en vildskab i et uregerligt blod,
som rammer alle.

Når du har nævnt de småfejl ved min søn,
som om han var en let tilsmudset vare,
tro mig, så vil den mand, du taler med,
den, du skal fritte ud, hvis han har set
bemeldte unge herre på fersk gerning,
bestemt erklære dig sin enighed
med "gode herre", eller "gode ven",
"min herre", eller hvad der nu kan passe
til manden og til landet.

Og så vil han - han vil - hvad var det, jeg ville sige? Ved den søde grød, jeg ville sige et
eller andet. Hvad kom jeg fra?

"Sin enighed" - ja, netop, han erklærer:

"Den herre kender jeg, jeg så ham netop
i går, i forgårs, sådan eller sådan,
med den og den, og netop som du siger,
han sad ved spillebordet, han var drukken,
han kom i klammeri på tennisbanen"
- eller måske: "Jeg så ham træde ind
i et berygtet hus" - i et bordel -
og mer af samme slags. Der kan du se,
din falskheds madding fanger sandheds karpe,
sådan kan vi, der skuer langt og klogt,
(Fortsættes)

Polonius: *(fortsat)*

ad krumme baner og fordækte stier
nå frem til målet ved en snedig omvej.
Med disse råd og vink kan du nå frem
til kundskab om min søn. Har du forstået?

Så farvel.

Ofelia ind.

Ofelia!

Hvad er der sket?

Ofelia:

Åh mor, jeg blev så bange.

Polonius:

For hvad?

Ofelia:

Før, i mit kammer, kom prins Hamlet pludselig
med strømperne i ål om sine ankler,
som lænker om hans fødder, fyldt med snavs,
hans ansigt var så kridhvidt som hans skjorte,
og blikket var så hjerteskrærende,
som om han var sendt op fra helvedsdybet
for at fortælle om dets rædsler.

Polonius:

Vanvittig af sin kærlighed til dig?

Ofelia:

Det ved jeg ikke. Jeg er bange for det.

Polonius:

Hvad sagde han?

Ofelia:

Han tog mig om mit håndled og holdt fast;
så holder han mig i sin strakte arm
og skygger med den anden hånd for panden,
sådan, og stirrer nøje på mit ansigt,
som for at tegne det. Der stod han længe;
til sidst en lille rusken i min arm,
tre gange gik hans hoved op og ned,
imens han sukkede så dybt og sorgfuldt,
som skulle hele kroppen briste af det
og livet slukkes. Derpå slap han mig,
og mens han så tilbage over skuldren,
gik prinsen atter ud ad kammerdøren.

Polonius:

Det er det sande elskovsraseri.
Har du talt hårde ord til ham fornylig?

Ofelia:

Nej, kære far; men som I har befaleet,
afviste jeg hans breve og forbød
ham mer at se mig.

Polonius:

Det har gjort ham gal.

Det gør mig ondt, at jeg bedømte ham
med så lidt alvor og opmærksomhed.

Jeg frygted, det kun var for tidsfordriv
han lokked dig. Skam få min mistro!

Kom, lad os gå.

Begge ud.

Anden akt, scene 2

Fanfare. Kongen og dronningen ind samt Rosenkrans og Gyldenstjerne med flere.

Claudius:

Velkommen, Rosenkrans og Gyldenstjerne!

I tilgift til vort ønske om at se Jer

har vort behov for Jeres hjælp bevirket

det ilbud, vi har sendt. I har nok hørt

en smule om, at Hamlet er forvandlet -

kald det kun det, for hverken i det ydre

eller det indre er han den, han var.

Hvad grunden er, mer end hans faders død,

til at han nu forstår sig selv så lidt,

det ved jeg intet om. Jeg ber Jer begge,

da I jo delte barndomstiden med ham

at I vil slå Jer ned en tid ved hoffet

og holde ham med selskab, få ham med

til tidsfordriv, hvor I kan snappe op,

hvad lejligheden byder Jer af viden,

om ondet skyldes ting, vi ikke ved,

men dog kan bøde på, når de blir kendt.

Gertrud:

han har ofte talt om Jer,
og ingen andre er han
så knyttet til som Jer. Hvis I
vil ofre Jeres tid hos os en stund,
til hjælp og fremgang for det håb vi nærer,
skal Jeres ophold få en sådan tak,
som passer sig for en erkendtlig konge.

Rosenkrans:

Den magt, som begge Deres Majestæter
så uindskrænket ejer over os,
har efter Eders højeste behag
langt snarere at byde end at bede.

Gyldenstjerne:

Men begge vil vi lyde, begge give
os selv til Eders fulde rådighed;
med glæde lægger vi vor tjeneste
for Eders fødder.

Claudius:

Tak, Rosenkrans, tak, ædle Gyldenstjerne.

Gertrud:

Tak, Gyldenstjerne, ædle Rosenkrans.
Jeg ber Jer, gå nu straks, gå ind og søg
min ildstedte søn.

Gyldenstjerne:

Må Himlen skænke

vort nærvær og vor fremgangsmåde held
til gavn og glæde for ham.

Rosenkrans og Gyldenstjerne ud. Polonius ind.

Claudius:

Du er bestandig far til glædeligt nyt.

Polonius:

Nå, er jeg det? Jeg kan forsikre Jer,
min høje herre, at min pligtro sjæl
vil ære kongen, som den ærer Gud;
og jeg vil tro, at jeg har sporet,
hvad selve grunden er til Hamlets galskab.

Claudius:

Fortæl os det, det vil jeg gerne høre.

Polonius:

Min konge - høje dronning - at fortolke
helt eksplicit, hvad majestæt vil sige,
hvad pligten er, og hvorfor dag er dag,
nat nat og tiden tid, det ville være
et spild af både nat og dag og tid.
Da korthed er skarpsindighedens sjæl
og omsvøb kun dens prydelser og lemmer,
så fatter jeg mig kort. Vor prins er gal.
Gal kalder jeg det, for vil man bestemme,
hvad galskab egentlig, i sandhed er,
er det så andet, ret beset, end galskab?
Nå, nok om det.

Gertrud:

Til sagen. Mindre kunst!

Polonius:

Min dronning, jeg er ikke spor kunstfærdig.
Vi sætter, han er gal; så står tilbage
at grunde over grunden til effekten,
ja, til defekten, er det vel i grunden,
for en defekt effekt må ha en grund.
Den er og blir derved, og derved blir det.
Bemærk,
jeg har en datter - ja, mens hun er min -
som lydigt gav mig noget, nemlig dette.
Hør efter, reflektér og konkludér.

Læser brevet højt:

"Til den himmelske, og min sjæls idol, den strålende Ofelia," - det er et dårligt ord, en styg formulering, "strålende" er en styg formulering - men hør nu videre. Sådan: "til at lægges ved hendes dejlige hvide barm er disse *etcetera*."

Gertrud:

Er det et brev hun fik fra Hamlet?

Polonius:

Tålmodighed, min dronning, alt blir læst.

"Tvivl kun på himlens stjerners ild,

tvivl på at sol går op og ned,

tvivl på, at sandhed aldrig leder vild,

men tvivl ej på min kærlighed.

Kære Ofelia, jeg er ikke god til versefødder, jeg kan ikke den kunst at holde tal på mine suk; men at jeg elsker dig højest, ja, allerhøjest, det må du tro. Farvel.

For altid din, kæreste frøken, så længe denne maskine er hans, Hamlet."

Det har min datter lydigt vist til mig,

og alt hans frieri, som det fandt sted,

hvornår, hvordan og hvor, har hun desuden

delagtiggjort mig i.

Claudius:

Hvordan tog hun

imod hans kærlighed?

Polonius:

Hvad tror I om mig?

Claudius:

Jeg tror I er en trofast, ærlig mand.

Polonius:

Det håber jeg at være. Jeg tog fat
og talte alvor med den unge frøken:
"Prins Hamlet er for høj en fyrste for dig.
Det går jo ikke an." Og jeg befaled,
at hun gav afkald på hans gæsterier,
afviste sendebud, frabad sig gaver.
Derefter nød hun godt af mine råd,
mens han, stødt bort - for nu at tale kort -
hengav sig først til vemod, så til faste,
så til en søvnløs vågen, så til svaghed,
så til forvildelse, og efterhånden
til denne galskab, som han raser i
og vi begræder.

Claudius:

Tror I, det er grunden?

Gertrud:

Det er da meget muligt.

Polonius:

Har jeg da nogensinde, sig mig det,
udtrykkeligt kaldt nogen tanke sand,
og så haft uret?

Claudius:

Nej, så vidt jeg ved.

Polonius:

Tag dét fra dén, hvis ikke jeg har ret.
Giv mig et spor, så skal jeg finde ud af
hvor sandheden er gemt, om den så ligger
i jordens midtpunkt.

Claudius:

Kan det mon bekræftes??

Polonius:

I ved, han undertiden går i timer
frem og tilbage her i forgemakket.

Gertrud:

Det gør han.

Polonius:

Lad os vente, til det sker.

Så slipper jeg min datter løs til ham,
og I og jeg kan stå bag gobelinen.
Se godt på deres møde; hvis han ikke
har kærlighed til hende og er gået
fra sin forstand af netop samme grund,
så lad mig ikke være statens tjener,
men blive bondemand.

Claudius:

Vi prøver det.

Hamlet ind, læsende i en bog.

Gertrud:

Men se, der kommer staklen med en bog.

Polonius:

Væk væk jeg ber' jer begge, gå herfra
nu skal jeg entre ham.

Åh, tillad mig,
hvorledes har I det, prins Hamlet?

Hamlet:

Udmærket, tak.

Polonius:

Kender I mig, Eders Højhed?

Hamlet:

Det gør jeg da, I er fiskehandler.

Polonius:

Nej, ikke jeg, Eders Højhed.

Hamlet:

Så ville jeg ønske, I var så hæderlig en mand.

Polonius:

Hæderlig, Eders Højhed?

Hamlet:

Ja, min herre. At være hæderlig, som verden er indrettet, det er at være én ud af ti tusind.

Polonius:

Det har I sandelig ret i, Eders Højhed.

Hamlet:

For hvis solen avler maddiker i en død hund, der er et godt kysse-kadaver - Har I en datter?

Polonius:

Det har jeg, Eders Højhed.

Hamlet:

Så lad hende ikke gå i solen. Det spirende liv er velsignet, men hvad der kan spire i Jeres datters liv - pas på, gode ven.

Polonius

afsides: Hvad siger I så! Den samme gamle vise om min datter. Og dog kendte han mig ikke til at begynde med, han sagde jeg var fiskehandler - han er langt ude, langt ude. Sandt nok, i min ungdom led jeg store kærlighedskvaler, det var meget tæt på dette her. Jeg taler lidt mere med ham. - Hvad læser I, Eders Højhed?

Hamlet:

Ord, ord, ord.

Polonius:

Hvad handler de om, Eders Højhed?

Hamlet:

Handel? Mellem hvem?

Polonius:

Jeg mener, hvad er emnet for det, I læser, Eders Højhed?

Hamlet:

Bagvaskelse, gode herre, for denne slyngel af en satiriker siger at gamle mænd har grå skæg, at deres ansigter er rynkede, at deres øjne udskiller klistret harpiks, som et blommetræ, og at de har en righoldig mangel på forstand og er meget svage i skankerne. Og omend jeg stoler fuldt og fast på det alt sammen, min herre, finder jeg det taktløst at skrive det ned på den måde. For I bliver selv lige så gammel som jeg, hvis I bare kan gå baglæns som en krebs.

Polonius

afsides: Skønt det er galskab, er der metode i den. - Vil I ikke nedenunder, Eders Højhed, det trækker heroppe.

Hamlet:

Ned i min grav?

Polonius:

Ja, dér trækker det rigtignok ikke.

Afsides: Hvor er hans svar dog somme tider rammende! Et lykketræf, som galskaben tit er i stand til at gøre, men som forstand og fornuft ikke kunne præstere så heldigt. Nu vil jeg lade ham være og straks udtænke hvordan han kan mødes med min datter. - Eders Højhed, jeg vil tage afsked.

Hamlet:

Min herre, I kan ikke tage noget jeg hellere vil af med; undtagen mit liv, undtagen mit liv, undtagen mit liv.

Polonius:

Farvel, Eders Højhed.

Hamlet:

Din kedsommelige gamle nar!

Gyldenstjerne og Rosenkrans ind.

Polonius:

I søger vel prins Hamlet, han er dér.

Rosenkrans:

Guds fred, herre.

Polonius ud.

Gyldenstjerne:

Højbårne herre!

Rosenkrans:

Min kære herre!

Hamlet:

Gode gamle venner! Hvordan går det, Rosenkrans, Gyldenstjerne? Åh, hvordan har I det begge to?

Rosenkrans:

Som verdens børn nu engang har det.

Gyldenstjerne:

Vi er lykkelige ved, ikke at være for lykkelige.

Hamlet:

Hvad har I af nyt?

Rosenkrans:

Ikke noget, kære herre, undtagen at verden er blevet hæderlig.

Hamlet:

Så er dommedag nær - men den nyhed passer ikke. Lad mig spørge jer lidt nøjere ud. Hvormed har I, gode venner, dog fortjent den behandling i Fortunas hænder, at hun sætter jer i fængsel her?

Gyldenstjerne:

Fængsel, Eders Højhed?

Hamlet:

Danmark er et fængsel.

Rosenkrans:

Så er hele verden et fængsel.

Hamlet:

Et pænt stort fængsel, hvor der er mange celler, kachotter og hundehuller; og Danmark er et af de værste.

Rosenkrans:

Den tanke har vi aldrig haft, Eders Højhed.

Hamlet:

Nå, så er det det ikke for jer, for der er ikke noget der er godt eller dårligt, det er, hvad man tænker om det. For mig er det et fængsel.

Rosenkrans:

Så må det være Jeres ærgerrighed, der gør det til dét; det er for snævert for Jeres tanke.

Hamlet:

Åh Gud, jeg kunne være spærret inde i en nøddeskal og dog regne mig for konge over det uendelige rum, hvis det ikke var for mine onde drømme. Men for nu at holde mig på venskabs slagne landevej, hvad gør I så i Helsingør?

Rosenkrans:

Besøger Jer, Eders Højhed, intet andet.

Hamlet:

Blev der ikke sendt bud efter jer? Er det af egen tilbøjelighed? Er det et frivilligt besøg? Nå, vis mig nu lidt rimelighed. Kom nu. Sig dog noget.

Gyldenstjerne:

Hvad skal vi sige, Eders Højhed?

Hamlet:

Hvad I vil, bare I svarer på hvad jeg spørger jer om. Der blev sendt bud efter jer - og der er en slags tilståelse i jeres blikke, som jeres blufærdighed ikke er snu nok til at skjule. Jeg ved, at den kære konge og dronning har sendt bud efter jer.

Rosenkrans:

Med hvilken hensigt, Eders Højhed?

Hamlet:

Det må I underrette *mig* om. Blev der sendt bud efter jer eller ej?

Rosenkrans

til Gyldenstjerne: Hvad mener du?

Hamlet

af sides: Nu har jeg set hvorledes det står til. - Hvis I bryder jer om mig, så skjul ikke noget.

Gyldenstjerne:

Eders Højhed, der blev sendt bud.

Hamlet:

Jeg skal fortælle jer hvorfor. Jeg kommer jer i forkøbet og sparer jer for at røbe det, og jeres tavshedspligt mod kongen og dronningen fælder ikke en fjer. Jeg har i den sidste tid, hvorfor ved jeg ikke, tabt al min munterhed, forsaget al min vante idræt; ja, så tung om hjertet er jeg blevet, at dette herlige bygningsværk, jorden, synes mig et goldt og øde forbjerg. Jeg finder ingen glæde ved nogen mand - nej, ej heller ved nogen kvinde, skønt det vist er hvad I påstår med jeres smil.

Rosenkrans:

Eders Højhed, det var slet ikke i mine tanker.

Hamlet:

Hvorfor lo I så, da jeg sagde at jeg ikke fandt glæde ved nogen mand?

Rosenkrans:

Ved den tanke, at hvis I ikke finder glæde ved nogen mand, blir det vist en mager modtagelse, I gir skuespilleren. Vi passerede ham på vejen, og ham kommer hertil for at tilbyde Jer sin tjeneste.

Hamlet:

Hvad er det for skuespiller?

Rosenkrans:

Netop ham I altid fandt sådan glæde ved, tragediespilleren fra byen.

Hamlet:

Hvordan kan det være, han er på rejse? Hans faste skueplads var bedre, både for hans rygte og hans fortjeneste.

Rosenkrans:

Jeg tror han har fået forbud på grund af urolighederne for nylig.

Hamlet:

Sættes han lige så højt som dengang jeg var i byen? Har han lige så stort et publikum?

Rosenkrans:

Nej, det har han afgjort ikke.

Hamlet:

Hvordan kan det være? Er han ved at falde af på den?

Rosenkrans:

Nej, hans bestræbelser holder det vante trit, men der er kommet en redefuld børn, Eders Højhed, små høgeunger, der skriger det højeste de kan og får rasende bifald for det. Nu er *de* på mode, og de har i den grad rystet de gemene teatre, som de kalder dem, at mange herrer med kårde ved siden er blevet bange for fjerpenne og knap nok vover sig derhen.

Hamlet:

Hvad, er det børn? Hvem holder dem? Hvordan er de finansieret? Vil de ikke blive i faget længere end de kan synge? Vil de ikke sige bagefter, hvis de selv vokser op til almindelige skuespillere - hvilket er meget sandsynligt, hvis de ikke får bedre levebrød - at deres forfattere gør dem uret ved at lade dem gøre udfald mod det de selv skal blive til?

Rosenkrans:

Jo, der har været stor ståhej på begge sider, og folk regner det ikke for en synd at hidse dem op mod hinanden. En tid lang gav man ikke noget for nye stykker, medmindre digterne og skuespillerne kom op at slås over dem.

Hamlet:

Er det muligt?

Gyldenstjerne:

Ja, hovederne har siddet temmelig løst.

Hamlet:

Løber børnene af med sejren?

Rosenkrans:

Det gør de, Eders Højhed, og med Herkules og hans globus desuden.

Hamlet:

Det er ikke så sært, for min onkel er konge af Danmark, og de der rynkede på næsen ad ham mens min far levede, de gir nu tyve, fyrre, halvtreds, hundrede dukater stykket for hans portræt i miniature. Guds død, der er noget i det som krænker naturens orden, hvisellers filosofterne kunne finde det.

Trompetfanfare.

Gyldenstjerne:

Der kommer skuespilleren.

Sang. Polonius og Skuespilleren ind.

Hamlet:

Velkommen, den herre, velkommen. Det glæder mig at se dig sund og rask. Åh, min gamle ven! du har sandelig fået måtte på hagen, siden jeg så dig sidst; har du måttet hage dig fast i vort rige? Lad os gå lige til sagen som franske falkonerer og gribe alt muligt i flugten: lad os få en scene med det samme. Kom, giv os en prøve på jert fag: må vi få en lidenskabelig monolog.

Skuespilleren:

Hvad skal det være for en monolog, Eders Højhed?

Hamlet:

Jeg hørte dig fremsige en monolog engang, men den blev aldrig opført, eller hvis den blev, så i hvert fald ikke mere end én gang, for stykket var ikke noget for det brede publikum, kan jeg huske; det var kaviar for hoben. Men det var, som jeg opfattede det, et glimrende stykke. Der var især én replik i det, jeg holdt af, det var Aeneas' fortælling til Dido, og af den særlig der hvor han taler om drabet på Priamus. Hvis den stadig lever i din erindring, så begynd med den linje her, lad mig se, lad mig se -

”Den vilde Pyrrhus, som Hyrcaniens tiger –”

nej, det er forkert, det begynder med Pyrrhus -

”Den vilde Pyrrhus, han hvis sorte rustning,
mørk som hans anslag, ligned nattens mulm,
mens han lå skjult i Trojas skæbnehest,
har nu bemalet skrækkens sorte lød
med end mer frygtelig heraldisk farve.
Rød er han, rød fra top til tå, besmykket
med fædres, mødres, døtres, sønners blod,
fastbrændt og bagt i solafsvedne gader,
der kaster nådeløst, usaligt lys
på deres herres drab. Glohed af vrede
og solens ild, og dækket med lasur
af branket blod, med øjne som karfunkler,
opsøger helvedsmanden Pyrrhus nu
den gamle Priamus–”

Polonius:

Det er for langt.

Hamlet:

Det skal til barberen sammen med Jeres skæg. Han skal have et dansenummer eller en sjofel historie, ellers falder han i søvn. Kære herre, vil I se til at der blir sørget godt for skuespilleren? Hører I, lad ham blive godt behandlet, for han er selve tidens udtryk i kort begreb.

Polonius:

Eders Højhed, jeg skal behandle ham som han fortjener.

Hamlet:

Guds død, menneske, meget bedre. Hvis man behandler enhver efter fortjeneste, hvem slipper så for pisken? Sørg for ham som det anstår sig for Jeres egen ære og værdighed..

Hamlet:

I morgen skal vi ha skuespil. - Kan I spille "Mordet på Gonzago"?

Skuespilleren:

Ja, Eders Højhed.

Hamlet:

Det tager vi i morgen aften. I givet fald kunne I vel indstudere en replik på en tolvseksten linjer, som jeg skrev og indføjede i det, ikke?

Skuespilleren:

Jo, Eders Højhed.

Hamlet:

Glimrende.

Gode venner, jeg forlader Jer indtil i aften. Velkommen til Helsingør.

Skuespilleren ud.

Hamlet:

Sådan, farvel med jer. Jeg er alene.

Hvor er jeg dog et æsel! Det er smukt,
at jeg, søn af en elsket, myrdet far,
af himmel og af helved kaldt til hævn,
må krænge hjertet ud i ord, få luft
som en forkuet køkkentøs, en luder,
en rakkerknægt!

Føj for den lede! Tag nu fat, min hjerne!

Hm - jeg har hørt, at mordere og tyve,
som så et skuespil, er blevet ramt
i sjælen af en stærk og sindrig scene,
så de med ét bekendte deres synd;
et mord har ingen tunge, men det taler
med et mirakels røst. Aktørerne
skal spille noget, der vil minde os
om mordet på min far, min onkel ser det,
jeg pirker til ham hvor det smerter mest.
Og krymper han sig, véd jeg hvad jeg skal.
Den ånd jeg så, den er måske en djævel -
for djævelen kan ta skønne skikkelser.
Måske forgriber han sig på mit tungsind -
de melankolske har han i sin magt -
til evig skade for min sjæl. - Men nu
vil jeg ha klar besked om kongen.
Og hans samvittighed skal komme til
at gå i fælden i et skuespil.

Ud.

TREDJE AKT

Tredje akt, scene 1

Kongen, dronningen, Polonius, Ofelia, Rosenkrans, Gyldenstjerne og hoffolk ind.

Claudius:

Og I kan ikke styre talen hen
på den forvirring, han har lagt for dagen?

Rosenkrans:

Han tilstår, at han føler sig forrykt.
Men grunden vil han ikke tale om.

Gyldenstjerne:

Ejheller vil han frites ud af os,
han holder afstand med behændig galskab,

Gertrud:

Tog han godt imod Jer?

Rosenkrans:

Særdeles høfligt.

Gyldenstjerne:

Men med et noget tvungent godt humør.

Rosenkrans:

Karrig med spørgsmål, men særdeles villig
til at besvare vores.

Gertrud:

Prøved I

at foreslå ham noget tidsfordriv?

Rosenkrans:

Det traf sig netop sådan, høje frue,
at vi på vejen kom forbi en
skuespiller; det sagde vi,
og det så ud til, at han følte glæde
ved den besked. Nu er han her ved hoffet;
så vidt jeg ved, så har han ordre til
at spille for ham nu i aften.

Polonius:

Netop,

han bød mig bede Eders Majestæter
at se og høre stykket.

Claudius:

Hjertens gerne,

jeg hører med tilfredshed, at hans ønsker
nu tar den vending.

I gode herrer, skærp hans appetit
og anspor ham til fler af den slags glæder.

Rosenkrans:

Det skal vi, Eders Højhed.

Rosenkrans og Gyldenstjerne ud.

Claudius:

Kære Gertrud,

gå du nu også bort. Vi har sendt bud
til Hamlet om at komme her alene,
så han, som ved en ren tilfældighed,
møder Ofelia. Hendes far og jeg
vil stille os, som lovlige spioner,
et sted hvor vi kan se, men ikke ses,
så vi af deres møde kan bedømme
og uden hindring slutte af hans adfærd,
om det er elskovssorger eller ej,
han lider af.

Gertrud:

Jeg gør, som I har bedt mig.

Og for din del, Ofelia, ønsker jeg,
at dine ynder viser sig at være
den glædelige grund til Hamlets vildskab.

Ofelia:

Høje frue,

det er mit ønske.

Gertrud ud.

Polonius:

Ofelia, gå her. - Min nådige,
hvis I er rede, vil vi gå i stilling.
Jeg hører ham. Så går vi, herre konge.

Claudius og Polonius ud.

Hamlet ind.

Hamlet:

At være eller ikke, sådan er det -
om det er ædlest for et sind at tåle
den tøjlesløse skæbnes hvasse skyts
eller gå væbnet mod et hav af plager
og ende dem med trods. At dø, at sove -
så enkelt; og at sige, søvnen ender
den hjerteve, de tusind styrkeprøver,
vort kød har arvet - vist er det en udgang,
man fromt må ønske sig. At dø, at sove -
at sove, måske drømme. Dér er knuden,
for hvad får vi at se i dødens søvn,
når vi blir kroppens kval og uro kvit?
Dét får os til at tøve, dét er tanken,
der gir vor trængsel alt for langt et liv,
for hvem gad bære verdens pisk og spot,
tyrannens overgreb, den stoltes hån,
et vraget hjertes pinsler, lovens træghed,
oppustet embedshovmod og de spark,
fortjenstfuldheden får af usselrygge,
hvis han ku gøre regnebrættet op
med blot en dolk? Hvem ville bære byrder
og svedig stønne under livets slid,
hvis ikke skræk for noget efter døden,
et uopdaget land, hvis grænse ingen
er vendt tilbage fra, betog os viljen,
så hellere vi bær' de vante onder
end flygter bort til andres uvished?
Således gør samvittighed os feje,
(Fortsættes)

Hamlet: *(fortsat)*

sådan blir handlekraftens friske lød
gjort grå og gusten af en tankes skygge,
og forsæt, som har vundet fart og højde,
de driver ud af kurs ved den bevidsthed
og taber navn af handling. - Stille, vent:
Ofelia, den smukke. - Nymfe, husk mig
og mine synder i din fromme bøn.

Ofelia:

Min herre -
hvoreledes er det gået Eders Højhed
i al den tid?

Hamlet:

Jeg takker ydmygst - godt, godt, godt.

Ofelia:

Min prins, jeg har erindringsgaver fra Jer,
dem har jeg længe villet gi tilbage.
Jeg ber Jer nu, tag dem igen.

Hamlet:

Nej, nej.

Jeg gav Jer aldrig noget.

Ofelia:

Jo, Eders Højhed, og det ved I godt,
for med dem fulgte saligt søde ord,
der gjorde gaven rig. Den duft er tabt,
tag dem, for dyre gavers glans er kort,
når den der gav dem tar sit venskab bort.
Her, Eders Højhed.

Hamlet:

Haha, er I en ærbar kvinde? Er I kysk?

Ofelia:

Eders Højhed?

Hamlet:

Er I smuk?

Ofelia:

Hvad mener I, Eders Højhed?

Hamlet:

At hvis I er kysk og smuk, bør Jeres kyskhed ikke tillade nogen omgang med Jeres
skønhed. Jeg elskede Jer engang.

Ofelia:

Ja, herre, I fik mig til at tro det.

Hamlet:

I skulle ikke have troet mig, for jeg elskede Jer ikke.

Ofelia:

Desto mer bedraget blev jeg.

Hamlet:

Gå i kloster - vil du avle syndere? Jeg er selv nogenlunde artig, men alligevel kunne jeg beskyldes mig selv for sådanne ting, at det var bedre min mor aldrig havde født mig. Jeg er meget stolt, hævn-gerrig, ærelysten, jeg har flere misgerninger til min rådighed end jeg har tanker at klæde dem i, fantasi til at forme dem eller tid til at udøve dem. Hvad bestiller dog en stodder som jeg, krybende mellem jord og himmel? Vi er ærkeslyngler alle sammen, stol ikke på nogen af os. Gå din vej, gå i kloster. Hvor er din far?

Ofelia:

Hjemme, Eders Højhed.

Hamlet:

Sørg for at døren er lukket efter ham, så han ikke dummer sig andre steder end i sit eget hus. Farvel.

Ofelia:

Åh hjælp ham, gode himmel!

Hamlet:

Hvis du blir gift, så gir jeg dig denne gift i medgift: du kan være så kysk som is, så ren som sne, du slipper ikke for at blive bagtalt. I kloster med dig, farvel. Og hvis du endelig *vil* giftes, så gift dig med en tåbe, for kloge mænd ved godt hvilke uhyrer I gør dem til. I kloster med dig, og det i en fart. Farvel.

Ofelia:

Åh himmelske magter, red ham!

Hamlet:

Jeg har også hørt om hvordan I maler jer, tit nok. Gud har givet jer ét ansigt, og I laver jer et andet. I vrikker og svanser, I læsper sødt, I gir øgenavne til Guds skabninger og lader jeres letfærdighed se ud som om I ikke ved bedre. Hold op, jeg vil ikke have mere med det at gøre, det har gjort mig gal. Jeg siger: ikke flere giftermål. De der er gift allerede, de skal leve videre undtagen én, resten skal blive som de er. I kloster med dig, gå.

Hamlet ud.

Ofelia:

Ak, hvilket ædelt sind er her brudt ned!
Af øje, tunge, sværd den sande hofmand,
soldat og lærd, beundret overalt,
det fagre riges rose og forhåbning,
et billed på belevenhed, et mønster
at dannes efter - helt, helt revet ned,
og jeg er mest ulykkelig blandt kvinder,
jeg, som drak honning af hans løfters vellyd,
ser nu en ædel, styrende fornuft
ustemt og skurrende som sprukne klokker,
en fornem skikkelse i ungdoms blomst
visnet af galskab. Hvilken sorg og ve,
at jeg har set, hvad her jeg måtte se.

Kongen og Polonius ind.

Claudius:

Nej, det er ikke kærlighed, der driver
hans lidenskab, og ordene han talte
var ikke gale, skønt de mangled form.

(Fortsættes)

Claudius: *(fortsat)*

Et eller andet er der i hans sjæl,
hans tungsind ruger på; det aner mig,
at når det klækkes ud, så er det farligt.
Den fare vil jeg gribe ind imod,
derfor har jeg besluttet her og nu,
at han i hast må rejse bort til England
for at inddrive vor forfaldne skat
Sørejsen og de udenlandske indtryk
og alt det nye kan måske forjage
den særhed, der har sat sig i hans hjerte
og som hans hjerne tumler med, så han
er ude af sig selv. Hvad mener I?

Polonius:

Det vil nok gavne ham. Jeg tror dog stadig,
oprindelsen og grunden til hans sorg
skal ses i uigengældt kærlighed.
Nuvel, Ofelia? Du behøver ikke
at gentage for os, hvad prins Hamlet sagde,
vi hørte jo det hele. Eders Højhed,
gør som I vil, men finder I det rigtigt,
så lad hans mor, vor dronning, bede ham om
at komme til sig efter skuespillet,
i enrum, for at tale ud om sorgen.
Lad hende være åbenhjertig mod ham,
så vil jeg stå, hvis I tillader det,
hvor jeg kan høre alt hvad der blir sagt.
Og hvis hun ikke finder det, han skjuler,
send ham så blot til England; eller hold ham
Hvor jeres klogskab finder bedst.

Claudius

Lad gå

De stores vanvid må man vogte på.

Alle ud.

Tredje akt, scene 2

Hamlet og skuespilleren ind. Sang

Hamlet:

Sig nu replikken som jeg læste den for Jer, dansende på tungen; for hvis I bralrer op, som mange aktører gør, vil jeg lige så gerne have byens udråber til at fremsige mine vers. I skal heller ikke save for meget i luften med hånden, sådan her, men gå kultiveret til værks; for netop i lidenskabens storm og skybrud, ja, hvirvelvind, kunne jeg sige, må du opnå og fremstille et mådehold, som kan glatte den ud. Åh, det krænker mig helt ind i sjælen at høre en højroset stodder med paryk på rive en lidenskab i stumper, i laser, for sprænge ørerne på dem på de billige ståpladser, der alligevel for det meste ikke fatter andet end meningsløse pantomimer og larm. Sådan en stodder skulle piskes for at overspille. Det må I undgå.

Skuespilleren

Det står jg inde for Eders Højhed.

Hamlet:

I må heller ikke være for tamme, men lad nu Jeres eget skøn vejlede jer. Afpas spillet efter ordene og ordene efter spillet, men tag især hensyn til ikke at overskride de naturlige grænser. For alt hvad der overdrives sådan, fjerner sig fra skuespillets formål, hvis bestemmelse både i fortid og nutid var og er at holde et spejl op, så at sige, for naturen. Åh, der er skuespillere, jeg har set spille, og hørt andre rose, endda i høje

toner, som - for nu ikke at tale blasfemisk - hverken talte som kristne mennesker eller gik som kristne mennesker, eller hedninger, eller noget menneske overhovedet, men stoltserede og brølede sådan op, at jeg tænkte at nogle af naturens håndlangere måtte have skabt mennesker, og ikke skabt dem ret godt, siden de efterlignede menneskeslægten så vederstyggeligt.

Skuespilleren:

Jeg håber jeg har forbedret mig så nogenlunde i den henseende, herre.

Hamlet:

I må forbedre Jer helt og holdent. Gå ud og gør jer rede.

Skuespiller ud.

Horatio ind.

Hamlet:

Horatio, du hæderligste mand,
jeg nogen sinde fik det held at træffe.

Horatio:

Åh, kære herre.

Hamlet:

Nej, jeg smigrer ikke.
Fra den tid, da min dyrekøbte sjæl
fik evne til at vælge selv og skelne
imellem mænd har den udkåret dig;
For du har været den der uskadt gik
igennem alle skæbnens bratte skift
og tog imod belønninger og knubs
fortsættes

Hamlet: *fortsat*

med samme tak.

Den mand som ej er lidenskabens træl
ham vil jeg bære inderst i mit hjerte
i hjertet af mit hjerte, som nu dig.
Men nok og mer end nok om det
I aften vises der et spil for kongen;
én scene i det ligner det der skete
dengang min far gik bort, som jeg fortalte.
Jeg ber dig, når du ser det optrin komme,
læg mærke til min onkel, brug dit skarpsind
af al din magt. Og hvis hans skjulte skyld
så ikke jages frem af en replik,
er det en helvedesånd, som vi har set,
og min mistænksomhed så grim og sort
som smedegudens esse. Følg ham nøje,
for jeg vil nagle blikket til hans ansigt,
og siden tar vi sammen stilling til
hvad han har røbet.

Horatio:

Rigtigt, Eders Højhed.

Og hvis han stikker noget under stolen,
og ingen ser det, så kræv mig til regnskab.

Hamlet:

Der kommer de. Nu skal jeg være tosset.
Find dig en plads.

Dansk march- trompeter og pauker. Kongen, dronningen, Polonius, Ofelia, Rosenkrans, Gyldenstjerne og andre hoffolk ind, med kongens livvagt der bærer fakler.

Claudius:

Hvordan lever vor kære Hamlet?

Hamlet:

Glimrende, som en kamæleon; jeg spiser luft, spækket med løfter. Det er ikke sådan man feder haneekyllinger op.

Claudius:

Det svar begriber jeg ikke, Hamlet.

Hamlet:

Ja, nu har jeg også fjernet det fra mig selv. - Min herre, I spillede komedie på universitetet engang, har I sagt.

Polonius:

Det gjorde jeg, Eders Højhed, og jeg blev regnet for en god skuespiller.

Hamlet:

Hvad spillede I?

Polonius:

Jeg spillede Julius Cæsar. Myrdet af Brutus.

Hamlet:

Det var brutalt af ham. Er skuespilleren parat?

Rosenkrans:

Ja, Eders Højhed, han venter bare på Jeres vink.

Gertrud:

Kom her, kære Hamlet, sid hos mig.

Hamlet:

Nej, søde mor, her er en magnet der trækker bedre.

Polonius:

Aha, hørte I det?

Hamlet:

Min frøken, må jeg ligge i Jeres skød?

Ofelia:

Nej, herre.

Hamlet:

Jeg mener med hovedet i Jeres skød?

Ofelia:

Ja, herre.

Hamlet:

I tænkte måske at jeg mente noget svinsk?

Ofelia:

Jeg tænkte ikke noget, herre.

Hamlet:

Det er en smuk tanke, at ligge mellem pigeben.

Ofelia:

Hvad er det, herre?

Hamlet:

Misforstå mig ikke.

Ofelia:

I er morsom, herre.

Hamlet:

Hvem, jeg?

Ofelia:

Ja, herre.

Hamlet:

Åh Gud ja, hvor er jeg dog grinagtig. Kan man gøre andet end at grine? For se hvor munter min mor ser ud, og det er to timer siden min far døde.

Ofelia:

Nej, det er to gange to måneder, herre.

Hamlet:

Så længe? Så skulle fanden bære sorg, jeg vil ha mig en kåbe af sorte sobelskind. Milde himmel! død for to måneder siden, og ikke glemt endnu? Så er der håb om at en stor mands minde kan overleve ham selv med et halvt år.

Ofelia:

Nu er I slem. Jeg vil se forestillingen.

Skuespilleren ind

Skuespilleren

For os og for det sørgespil,
vi her vil be jer lytte til,
om jeres gunst vi trygle vil.

Hamlet:

Er det en prolog eller et vers på en ring?

Ofelia:

Det var kort, herre.

Hamlet:

Som kvindekærlighed.

Claudius:

Kender I handlingen? Der er vel ikke noget utilladeligt i det?

Hamlet:

Nej, nej, det lader kun til det, de lader som om de bruger gift, det er helt tilforladeligt.

Claudius:

Hvad kalder I stykket?

Hamlet:

Musefælden. Billedsprog. Lad os se hvem digtningens muse kan fælde. Stykket fremstiller et mord, der er sket i Wien. Gonzago hedder hertugen, hans kone hedder Baptista. Nu skal I straks få det at se. Det er en beskidt historie, men hvad så? Eders Majestæt, og os der har uskyldsrene sjæle, os rører det ikke.

Ofelia:

I er en glimrende kommentator, herre.

Hamlet:

Jeg kunne også kommentere spillet mellem Jer og Jeres elsker, hvis jeg kunne se hvilken akt I var nået til.

Ofelia:

Nu er I spydig, herre.

Hamlet:

I ville nok stønne, hvis det var Jer der var spyd i.

Ofelia:

Jo bedre jo værre.

Hamlet:

Som en frue for en herre. Begynd så, morder. For pokker, hold op med dine fordømte grimasser og begynd. Kom så, "den hæse ravn nu brøler efter hævn."

Skuespilleren:

Sort hu, let hånd, stærk gift og rette tid,
kun denne stund er vidne til min id.
Du dødsrikstur, af midnatsurter brygget,
trefold med trylleformlers kraft betrygget,
frit løb din mørke trolddomsmagt nu giv
i hast mod sundt og ufordærvet liv.
Han hælder giften i hans øre.

Hamlet:

Han forgifter ham i haven for at få hans rige. Han hedder Gonzago. Historien findes, den er skrevet på udsøgt italiensk. Nu skal I lige straks se, hvordan morderen vinder Gonzagos hustrus kærlighed.

Ofelia:

Kongen rejser sig.

Hamlet:

Hvad, skræmt af løse skud?

Gertrud:

Er der noget galt, herre?

Polonius:

Stands forestillingen.

Claudius:

Lys for mig. Ud!

Alle ud, undtagen Hamlet og Horatio.

Hamlet:

Åh, kære Horatio, nu vil jeg godt låne det genfærd tusind dukater bare på dets ord. Så du det?

Horatio:

Tydeligt, Eders Højhed.

Hamlet:

Da giftmordet blev nævnt?

Horatio:

Jeg lagde tydeligt mærke til ham.

Rosenkrans og Gyldenstjerne ind.

Hamlet:

Aha! - Lad os få noget musik! Kald fløjterne ind!

For kongen blev vred på komedien han så,
den ville han ikke ha enden på.

Hent musikken!

Gyldenstjerne:

Eders Højhed, vil I tillade mig et ord med Jer.

Hamlet:

En hel historie, bedste herre.

Gyldenstjerne:

Kongen, herre –

Hamlet:

Ja, herre, hvad med ham?

Gyldenstjerne:

Har trukket sig tilbage i den forfærdeligste tilstand.

Hamlet:

Af druk?

Gyldenstjerne:

Nej, Eders Højhed, snarere af galde.

Hamlet:

Så skulle I hellere bruge Jeres kløgt på at fortælle hans læge om det, for min indflydelse på ham får ham bare til at holde galden endnu mere flydende.

Gyldenstjerne:

Eders Højhed, vil I ikke tøjle Jeres ord lidt bedre og ikke springe så vildt i det.

Hamlet:

Jeg er tam som et lam. Sig frem.

Gyldenstjerne:

Jeres moder dronningen har, i største sjælenød, sendt mig til Jer.

Hamlet:

I er hjertelig velkommen.

Gyldenstjerne:

Hvis det vil behage Jer at give mig et fornuftigt svar, skal jeg udføre hvad Jeres mor bad mig om.

Hamlet:

Min herre, det kan jeg ikke.

Rosenkrans:

Hvad, Eders Højhed?

Hamlet:

Give Jer et fornuftigt svar; min fornuft er forduftet. Men, min herre, et sådant svar som jeg kan give, skal I få, eller rettere, min mor, som I siger. Derfor ikke flere omsvøb, men til sagen. Min mor, siger I.

Rosenkrans:

Godt, hun siger følgende: hun er lamslået af forundring over Jeres opførsel. Hun ønsker at tale med Jer i sit kammer, før I går i seng.

Hamlet:

Jeg skal adlyde, om hun så ti gange var vor moder. Har I andre forretninger med os?

Rosenkrans:

Eders Højhed, I holdt af mig engang.

Hamlet:

Det gør jeg stadig, ved disse mine tyvehænder.

Rosenkrans:

Kære herre, hvad er grunden til Jeres humørsyge? I spærrer jo døren til Jeres egen frihed, hvis I nægter en ven at høre Jeres sorger.

Hamlet:

Jeg savner forfremmelse.

Rosenkrans:

Hvordan det, når I har kongens eget ord for, at I skal efterfølge ham på Danmarks trone?

Hamlet:

Nå ja, bedste herre, men mens græsset gror, - det er et lidt skimlet ordsprog.

Lad mig se på den trompet der.

Vil I spille på den fløjte her?

Gyldenstjerne:

Det kan jeg ikke, Eders Højhed.

Hamlet:

Hvis jeg nu ber Jer.

Gyldenstjerne:

Tro mig, jeg kan ikke.

Hamlet:

Jeg ber Jer så mindeligt.

Gyldenstjerne:

Jeg kender ikke grebene, Eders Højhed.

Hamlet:

Det er lige så let som at lyve. I skal regulere disse huller med fingrene og tommelfingeren, puste i den med munden, så kommer der den mest veltalende musik ud af den. Se, sådan er fingersætningen.

Gyldenstjerne:

Jamen jeg kan ikke få nogen harmonier frem med den. Jeg har ikke tag på det.

Hamlet:

Kan I nu se, hvor uværdig en ting I gør mig til? I vil gerne spille på mig, I vil fingerere ved min sjæl, I vil lade som om I kender de greb, der blotter hjertet i min hemmelighed, I vil lokke tonerne ud af mig fra øverst til nederst på min skala - og der er megen musik og stemmepragt i det lille instrument her, og dog kan I ikke få det til at tale. Tror I jeg er nemmere at spille på end en trompet? I kan kalde mig hvilket instrument I vil, I kan gøre mig forstemt, men I kan ikke spille på mig.

Polonius ind.

Polonius:

Eders Højhed, dronningen vil tale med Jer, og det straks.

Hamlet:

Kan I se den sky der, der næsten har facon som en kamel?

Polonius:

Ja minsandten, den ligner virkelig en kamel.

Hamlet:

Jeg synes den ligner en væsel.

Polonius:

Den har en ryg som en væsel.

Hamlet:

Eller en hval?

Polonius:

I høj grad som en hval.

Hamlet:

Så kommer jeg til min mor om lidt. - De spænder mit toseri til bristepunktet. - Jeg kommer om lidt.

Polonius:

Det skal jeg sige.

Polonius ud.

Hamlet:

Om lidt er hurtigt sagt. - Lad mig være alene, venner.

Alle ud, undtagen Hamlet.

Nu er det selve nattens trolddomstime,
hvor grave åbner sig, og helved ånder
sin smitte over verden. Netop nu
ku jeg forledes til at drikke blod
og gøre sådant rædselsværk, som dagen
vil skælve ved at se. Stands - til min mor.
Mit hjerte, husk den ømhed du blev født med,
lad aldrig Neros sjæl få bolig i mig.
Grum lad mig være, ikke unaturlig,
jeg vil kun bruge ord som dolkestød,
men ingen dolk. Min tunge og min sjæl
må her forstille sig og vælge ud
de ord, der bedst kan straffe, såre, stikke;
men lov mig først, min sjæl: besegl dem ikke.
Ud.

Tredje akt, scene 3

Claudius, Rosenkrans og Gyldenstjerne ind.

Claudius:

Han byder mig imod, og det er utrygt
for os at la hans galskab strejfe om.
Så gør Jer hurtigt rede: Jeres fuldmagt
vil jeg få skrevet ud, og han skal med Jer
til England, thi vort kongelige hverv
forliges ikke med de faretrusler,
der gror hver time ud af panden på ham.

Gyldenstjerne:

Vi gør os straks parate til at rejse.
Og det er jo et fromt gudfrygtigt ønske
At sikre disse manges ro tryghed
Som lever her af Eders majestæt

Rosenkrans:

Den enkelte må svare for sit liv
og værne det med alle tankens våben
imod fortræd og skade; men langt mer
den ånd, på hvis velgående de manges
tilværelse beror. Monarkens bortgang
er ingen ensom død, den er en malmstrøm
som river alting med sig i sin nærhed.
Ensomt aldrig lød
en konges suk - alt deltog i hans død.

Claudius:

I herrer, rust Jer til en hurtig rejse,
for vi vil lægge lænker om den frygt,
der nu går alt for løs.

Rosenkrans:

Vi skynder os. *Rosenkrans og Gyldenstjerne ud. Polonius ind.*

Polonius:

Nu går han til sin mor i hendes kammer.
Hun vil gå yderst strengt i rette med ham,
Og som i selv så viseligt har sagt,
så er det godt hvis andre end en mor
bivåner mødet fra et gunstigt sted
for mødres følelser gør dem partiske.

Claudius: *(fortsat)*

Prøv da hvad anger kan. Hvad kan den ikke?
Og dog, hvad kan den, når man savner anger?
Åh, håbløshed! Åh, hjerte sort som døden!
Åh fangne sjæl, der spræller som en fugl
for blot at sidde fastere i fælden!
Hjælp, engle! Undsæt mig af alle kræfter!
Bøj jer, I stive knæ, og du, mit hjerte,
gør dine strenges hårde stål så blødt
som spæde barnelemmer. Alt kan nå
at blive godt endnu.

Han knæler. Hamlet ind.

Hamlet:

Nu ku jeg gøre det, nu mens han ber,
så let som ingenting; jeg gør det nu -
han går til himmels, og jeg får min hævn.
Nej, det må tænkes om. En slyngel dræber
min far, og for den dåd vil jeg, hans søn,
den eneste, nu sende samme slyngel
til himlen.
Men det er da belønning, ikke hævn.
Han tog min far mens han var dvask og mæt,
med al hans skyld i blomst, som forårsgrøde;
kun himlen ved hvordan hans regnskab står,
(Fortsættes)

Hamlet: *(fortsat)*

men i min tankes idelige kredsen
er boden tung for ham. Og får jeg hævn,
hvis jeg tar *ham*, bedst som hans sjæl er lutret
og han er rede til sin himmelfart?

Nej.

Ind, sværd, vent til det volder større rædsel,
til han er sløv af druk, til når han raser,
når han forlyster sig i blodskamssengen,
når han ved spillebordet bander svovl,
midt i en handling uden gnist af frelse,
så vip ham, så hans hæle slår mod himlen
og sjælen styrter ned, fordømt og sort
som helved, hvor den havner. Men mor venter.
Forgæves er den kur, din sygdom henter.

Ud.

Claudius:

Mit ord kan flyve, tanken blir på jord.
Himlen er stængt for tankeløse ord.

Ud.

Tredje akt, scene 4

Gertrud og Polonius ind.

Polonius:

Han kommer straks. Tag ham nu godt i skole.
Sig til ham, at hans løjer var for grove,
og at I nådigt selv har skærmet ham
mod vredens luer. Og nu tier jeg.
Vær I des mere åbenhjertig.

Hamlet

udenfor. Mor, mor, mor!

Gertrud:

Stol trygt på mig. Gem Jer, han kommer nu.
Polonius gemmer sig bag gobelinen.
Hamlet ind.

Hamlet:

Hvad vil du mig så, mor?

Gertrud:

Hamlet, din far har du fornærmet groft.

Hamlet:

Moder, min far har du fornærmet groft.

Gertrud:

Såå, du svarer med en ilter tunge.

Hamlet:

Nåå, du spørger med en giftig tunge.

Gertrud:

Hvad er der, Hamlet?

Hamlet:

Hvad er der i vejen?

Gertrud:

Har du da glemt mig?

Hamlet:

Nej, ved Gud i himlen.

Du er vor dronning og din mands brors kone,
og, gid du ikke var det, men - min mor.

Gertrud:

Nej, nu må jeg be andre tale med dig.

Hamlet:

Kom, kom og sæt dig ned, og rør dig ikke.
Du blir her, til jeg viser dig et spejl,
hvor du kan se til bunden af din sjæl.

Gertrud:

Hvad vil du dog? Da ikke myrde mig?
Hjælp, hjælp!

Polonius

bag gobelinen: Kom her! Hjælp, hjælp!

Hamlet

trækker sin kårde:

Hvad nu, en rotte? Den skal dø!

Han dræber Polonius.

Gertrud:

Ve mig, hvad har du gjort?

Hamlet:

Det ved jeg ikke, er det kongen?

Gertrud:

Åh, hvilken blodig, overilet handling!

Hamlet:

En blodig handling? Ja, mor, det er næsten
så ubarmhjertigt som at dræbe kongen
og giftes med hans bror.

Gertrud:

At dræbe kongen?

Hamlet:

Det var de ord jeg sagde, kære mor.
Løfter gobelinen op og afslører Polonius' lig.
Du stakkels lurenkiggernar, farvel.
Jeg tog dig for din herre. Tag din skæbne.
At ha for travlt er farligt, ved du nu. -
Stop så den vriden hænder. Sæt dig ned,
i ro, og lad mig vride hjertet i dig.

Gertrud:

Hvad har jeg gjort, at du lar munden løbe
så uforskammet mod mig?

Hamlet:

Gjort? En handling,
der snavser al blufærdig anstand til,
gør dyd til hykleri, erstatter rosen
på en uskyldig elskovs smukke pande
med bylder og gør ægteskabets løfter
så falske som en terningspillers ed.

Gertrud:

Hvad er det for en handling, sig mig det,
der har så mange tordenbrag til forord?

Hamlet:

Se her på dette billed, og på dette,
kunstfærdige portrætter af to brødre.
Se, hvilken skønhed over dette hoved;
så mange træk, så skøn en skikkelse,
som alle guder lånte deres præg
(Fortsættes)

Hamlet: *(fortsat)*

for at gi verden vished om en mand.
Ham var du gift med. Se så hvad der fulgte,
ham er du gift med, ham, et skimlet aks,
der smittede sin bror. Har du mon øjne?
Hvor ku du strejfe fra det smukke bjerg
og græsse i den ørken? Har du øjne?
Nævn ikke kærlighed, for i din alder
er blodets vildskab tæmmet, det er ydmygt
og følger mer den sunde dømmekraft;
men hvilken dømmekraft vil gå fra ham
til ham?
Åh, skam, hvor er din rødme? Helvedstrods,
hvis du kan rase i en gammel krop,
lad så al dyd mod ungdoms flammer blive
som voks, der smelter ved sin egen brand.
Tal ikke mer om skam, når driftens glød
gir tegn til stormløb, for den kolde frost
står selv i lue, og fornuften tjener
som kobler for begæret.

Gertrud:

Hamlet, stands,
sig ikke mer. Du vender mine øjne
ind mod min egen sjæl, og dér ser jeg
kun sorte pletter, ætset ind for evigt.

Hamlet:

Nej, bare leve i den ramme sved
i sengens fedtede morads af safter,
indsmurt i råddenskab, med søde ord
i svinestiens søle –

Gertrud:

Ikke mere!

De ord er dolkestød i mine ører.

Sig ikke mere, Hamlet.

Hamlet:

Denne morder,

den slyngel, denne træl, som ikke er
en hundreddel af ham, du adlød før,
en narrekonge, magtens lommetyv,
der stjal den dyre krone fra dens hylde
og stak den til sig.

Gertrud:

Ikke mere, Hamlet!

Genfærdet ind.

Hamlet:

En laset pjaltekonge -
Red mig, svæv over mig med brede vinger,
I himlens vogtere! - Hvad vil du mig,
fornemme skikkelse?

Gertrud:

Ak, han er gal!

Hamlet:

Sig kom du for at gå i rette med
din trevne søn, som blot lar tiden gå
og savner ild i sjælen til at øve
den gerning, som du bød så strengt. Å tal!

Genfærd:

Forglem det ikke! Jeg er kommet for
at skærpe dit nu næsten sløve forsæt.
Men se! Din mor er grebet dybt af gru,
stå hende bi i hendes sjæle kamp.
Indbildningskraften virker stærkes i
Det svage legem; tal til hende, Hamlet!

Gertrud:

Du retter blikket mod det tomme rum
og taler med den legemløse luft!
Livsånder gnistrer vildt fra dine øjne,
og som en hær, der vækkes ved alarmen,
er håret på dit hoved sprunget op,
skønt livløst, fra sit leje og har rejst sig.
Min søn, stænk med tålmodig kølighed
dit vanvids luebål. Hvad ser du på?

Hamlet:

På ham, på ham! Se dog hans blege stirren.
Tilsammen må hans skikkelse og sag
ku røre stene, hvis han præked for dem.
- Se ikke på mig, hvis min medynk ikke
skal undergrave hver en hårdfør handling.
Så mister det, jeg har at gøre, farven
og blir måske til tårer, ikke blod.

Gertrud:

Hvem siger du det til?

Hamlet:

Ser I da intet dér?

Gertrud:

Nej, intet, og jeg ser dog hvad der er.

Hamlet:

Og har I intet hørt?

Gertrud:

Nej, kun os selv.

Hamlet:

Så se dog - se, nu stjæler det sig bort -
min far i samme dragt som da han leved -

Genfærdet ud.

Gertrud:

Det er jo kun din egen hjernes værk.
Den slags ulegemlige syner skabes
behændigt af det syge sind.

Hamlet:

Det syge sind?
Min puls slår ligeså jævnt og støt som Jeres,
dens takt er ligeså sund. Og ingen galskab
er det jeg her har sagt.

Åh mor, for Guds skyld,
smør ikke sjælens sår med smigersalve,
som om min galskab, ikke Jeres synd,
var det der talte her;

Gertrud:

Åh Hamlet, du har kløvet hjertet i mig!

Hamlet:

Så smid den værste halvdel af det væk
og lev des mer renfærdigt med den anden.
God nat - gå ikke til min onkels seng; *(fortsættes)*

Hamlet(*fortsat*):

påtag Jer dyden, hvis I ikke har den.
Hold Jer fra ham i nat, så skal I se,
hvor næste gang afholdenheden lettes,
og endnu mer den næste gang igen.
Godnat, endnu en gang, og når I ønsker
velsignelse fra himlen, da vil jeg
be Jer om Jeres. Denne herres død
beklager jeg; men det var himlens vilje
at straffe mig med den og ham med mig
og bruge mig til svøbe og til medhjælp.
Jeg får ham anbragt, og jeg svarer for
den død jeg gav ham. Så igen godnat.
Fru moder, én ting til.

Gertrud:

Hvad skal jeg gøre?

Hamlet:

Kun ikke det, som jeg nu ber Jer gøre:
lad den fordrukne konge lokke Jer
til sengen, lad ham knibe Jer i kinden,
på lysten vis, og kalde Jer sin snut,
og lad ham så for et par kvalme kys,
lidt ækelt fingergrams på Jeres hals,
få lov at høre Jer forklare sagen,
at jeg i grunden ikke er afsindig,
men gal med vilje. Det bør I fortælle.

Gertrud:

Vær sikker på, hvis ord er åndedræt,
og åndedræt er liv: jeg opgir ånden,
før jeg vil mæle med det mindste ord
hvad du har sagt til mig.

Hamlet:

Jeg skal til England, ved I det?

Gertrud:

Åh nej,

jeg havde glemt det. Men det er besluttet.

Hamlet:

Det er der breve om, med kongens segl,
og mine gamle skolekammerater,
de to jeg stoler på som et par slanger,
skal overbringe dem. De baner vejen
og leder mig til mine skurkestreger.
Men han her gir mig noget at bestille.
Jeg slæber ådslet ind ved siden af.
Godnat, mor. Sandelig, vor rigsråd her
er blevet så alvorlig, tavs og værdig;
i live var han dum og tungefærdig.
Min herre, kom, vi trækker os tilbage.
Godnat, mor.

Hamlet ud, slæbende Polonius efter sig. Gertrud bliver tilbage på scenen.

FJERDE AKT, Fjerde akt, scene 1

Claudius ind

Claudius:

De dybe hjertesuk betyder noget;
forklar dem for mig, jeg bør jo forstå dem.
Hvor er din søn?

Gertrud:

Min husbond, hvad jeg dog har set!

Claudius:

Hvad, Gertrud? Er det Hamlet?

Gertrud:

Ja, han er rasende som hav og storm,
I lovløst vanvid, da han hørte noget
som rørte på sig bag ved gobelinen,
trak han sin kårde med et råb: "En rotte!",
og dræbte i sin stærke vildelse
den gode gamle mand, som dér stod skjult.

Claudius:

En ulyksalig handling! Og med os
var der jo sket det samme, hvis vi stod der.
Hans frihed gemmer trusler imod alle,
mod dig, mod os, mod alle og enhver.
Hvordan skal denne blodsdåd nu forklares?
Vi vil få skylden, vi, hvis klogskab burde
ha avet denne gale unge mand
og holdt ham fra at færdes mellem folk.
Men ak, så meget har vi jo holdt af ham,
at vi slet ikke så hvad der var bedst,
hvor er han?

Gertrud:

Nu er han ved at slæbe liget væk
af ham, han dræbte; i hans vanvid lyser
et glimt som ædel malm i simpel erts:
han græder over det, der her er sket.

Claudius:

Kom, Gertrud, lad os gå!
Så snart som solen rører bjergets top,
da sender vi ham bort, og denne udåd
må vi med al vor majestæt og kløgt
undskylde og beskærme. *Gyldenstjerne!*
Rosenkrans og Gyldenstjerne ind.
I gode venner, gå, tag folk til hjælp.
Hamlet har dræbt Polonius, i vanvid,
og slæbt hans lig ud af sin mors gemak.
Gå ud og find ham, tal ærbødigt til ham
og lad den døde bringe til kapellet.
Jeg ber jer skynde jer.
Rosenkrans og Gyldenstjerne ud.

Kom, Gertrud, kom,
nu samler vi de klogeste blandt venner
og siger dem såvel hvad vi vil gøre
som dét ulykkelige, der er sket.
Måske kan sladdereren, hvis pileskud
af giftig hvisken iler gennem verden
med held forfejle sigtet mod vort navn
og blodløst ramme luften. Kom, gå med,
det skurrer i min sjæl ved den fortræd.

Begge ud

Fjerde akt, scene 2

Hamlet ind.

Hamlet:

Godt gemt af vejen.

Rosenkrans og Gyldenstjerne

udenfor. Hamlet! Prins Hamlet!

Hamlet:

Vent - hvad er det for en lyd? Hvem kalder på Hamlet? Nå, der kommer de.

Rosenkrans og Gyldenstjerne ind.

Rosenkrans:

Hvad har I gjort med liget, Eders Højhed?

Hamlet:

Forenet det med det støv, det er i slægt med.

Rosenkrans:

Fortæl os hvor det er, så vi kan hente det og føre det til kapellet.

Hamlet:

Tro ikke på det.

Rosenkrans:

På hvad?

Hamlet:

På at jeg kan holde på Jeres hemmeligheder, men ikke på min egen. Forresten, når man blir udspurgt af en svamp, hvad skal en kongesøn så svare?

Rosenkrans:

Anser I mig for en svamp, Eders Højhed?

Hamlet:

Javist, en svamp der opsuger kongens gunst, hans belønninger, hans bemyndigelser. Men det er netop den slags hjælpere, kongen har størst nytte af, når det kommer til stykket; han putter dem i kindposen som en abe, først ind og sidst slugt. Når han får brug for det I har snappet op, behøver han bare klemme Jer, og så, svamp, er I tør igen.

Rosenkrans:

Det forstår jeg ikke, Eders Højhed.

Hamlet:

Det glæder mig, skarpe ord sover trygt i dumme ører.

Rosenkrans:

Eders Højhed, I må fortælle os hvor liget er og så gå med os til kongen.

Hamlet:

Liget er hos kongen, men kongen er ikke lig med liget. En konge er lig –

Gyldenstjerne:

Lig hvad, Eders Højhed?

Hamlet:

Lige meget. Før mig til ham. En, to, tre, I er den!

Alle ud.

Fjerde akt, scene 3

Claudius ind

Claudius:

Nu søger mine folk ham selv og liget.
En fare er det, at han kan gå løs,
og dog må loven ikke ramme ham;
thi den konfuse pøbel holder af ham,
den elsker jo med øjet, ikke tanken.
At han så brat skal rejse må derfor
se ud som modent overlæg.

Rosenkrans ind.

Nå, hvad kan I melde?

Rosenkrans:

Han røber ikke for os, Eders Højhed,
hvor liget er.

Claudius:

Men hvor er han da selv?

Rosenkrans:

Bevogtet udenfor, til Jeres tjeneste.

Claudius:

Så før ham ind.

Rosenkrans:

Hallo! Før prinsen ind.

Hamlet og Gyldenstjerne ind.

Claudius:

Nå, Hamlet, hvor er Polonius?

Hamlet:

Til aftensmad.

Claudius:

Til aftensmad? Hvor?

Hamlet:

Ikke hvor han spiser, men hvor han blir spist. Der er netop forsamlet en hel rigsdag af orme som han er rådd-giver for. Ormen er den sande kejser, når det gælder ædelighed; vi opfeder alle andre væsner for at de skal gøre os fede, og så blir vi selv til mad for maddiker. Den fede konge og den magre tigger er bare kostforandring, to retter, men til det samme bord; det er hvad det ender med.

Claudius:

Ak, ak.

Hamlet:

En mand kan fiske med den orm, der har spist af en konge, og spise af den fisk, der har spist af den orm.

Claudius:

Hvad mener du med det?

Hamlet:

Ikke andet end at vise Jer, hvordan en konge kan drage ud på en kongelig rejse gennem en tiggers tarme.

Claudius:

Hvor er Polonius?

Hamlet:

I himlen, I kan sende bud derop og se efter. Hvis budet ikke finder ham dér, kan I selv lede efter ham det andet sted. Nå ja, hvis I ikke finder ham inden for den næste måned, kan I nok lugte ham når I går op ad trappen til forgemakket.

Claudius:

Led efter ham dér.

Rosenkrans ud.

Hamlet:

Han skal nok vente til I kommer.

Claudius:

Hamlet, vi værner om din sikkerhed,
så fuldt som vi begræder hvad du gjorde,
og derfor må din handling sende dig
bort fra vort land i allerstørste hast.
alt er gjort klart til rejsen, du skal ud på,
til England.

Hamlet:

England?

Claudius:

Ja, til England

Hamlet:

Godt.

Claudius:

Ja, godt. Hvis blot du kendte vore grunde.

Hamlet:

Jeg ser en engel, som ser dem. Men så af sted til England! Farvel, kære mor.

Claudius:

Din kærlige far, Hamlet.

Hamlet:

Min mor. Far og mor er mand og hustru, mand og hustru er ét kød, altså: min mor. Af sted, til England.

Hamlet ud.

Claudius:

Følg efter ham, og lok ham straks ombord.

Udsæt det ikke, han skal bort i aften.

Væk med ham, alting er jo klart og klappet,
som hører sagen til. Jeg ber Jer, skynd Jer.

Gyldenstjerne ud.

Og Englands konge, regner du mit venskab
for noget værd, som vel min stærke magt
kan gi dig grund til, siden dine ar
fra danske sværd endnu er blodigrøde,
og du frivilligt yder os tribut,
så er du ikke kold for mine breve,
mit kongebud, der utvetydigt kræver
at Hamlet øjeblikkelig skal dø.

Så gør det, England, i mit blod han raser
som feber, helbred den! Først når dét sker,
da tør jeg tro de lykketræf jeg ser.

Ud.

(Fjerde akt, scene 4 er ude)

Fjerde akt, scene 5

Horatio, Gertrud. Ofelia ind, vanvittig.

Gertrud:

Nej, jeg vil ikke tale med Ofelia.

Horatio:

Det er vist bedst at I får talt med hende
For hun kan sprede farligt gætteri
I ondskabsfulde sind

Gertrud:

Lad hende komme.

Ofelia

synger. Hvorpå skal jeg vel kende ham,
Eders hjertenskær?
På hans pilgrimshat og sko
og den stav han bær'.

Gertrud:

Men søde barn, hvad skal den sang betyde?

Ofelia:

Spør I om det? Nej, hør nu efter.
Synger. Han er død og lagt i muld,
i muld hans døde ben;
græsset ved hans hoved gror,
ved hans hæl en sten. Åhh.

Gertrud:

Jamen Ofelia –

Ofelia:

Hør nu efter!

Synger. Ligklædet hvidt som bjergets sne -
blomsterstrøet hans bære,
den han elsked i sorg og ve
dækked ikke hans grav med tårer.

Claudius:

Hvorledes har I det, frøken?

Ofelia:

Godt, jeg takker. De siger at uglen var en bagerdatter. Du godeste, vi ved hvad vi er,
men vi ved ikke hvad vi kan blive.

Claudius:

Hun fantaserer om sin far.

Ofelia:

Det skal vi ikke tale om, men når de spør Jer hvad det betyder, så skal I sige:

Synger. I morgen er det Sankt Valentins dag,
i morgenrødens skær,
og jeg er den mø ved dit vindu står,
vil være din hjertenskær.
Så stod han op, tog klæder på
og åbned sin kammerdør;
og ikke som mø hun gik derfra,
som ellers var jomfru før.

Claudius:

Kære Ofelia!

Ofelia:

Ja netop! Jeg bander ikke, men jeg må ha ende på det.

Synger:

Hun sagde: "Før du lå hos mig,
du loved at ta mig til brud - "

Han svarer:

Det holdt jeg vist, ved solen hist,
om du holdt dit kyskhedsbud.

Claudius:

Hvor længe har hun været sådan?

Ofelia:

Jeg håber alt blir godt igen. Vi må være tålmodige, men jeg kan ikke andet end græde, når jeg tænker på at de lagde ham i den kolde jord. Min bror skal få det at vide, og dermed tak for Jeres gode råd. Godnat, mine damer, godnat, kære damer, godnat, godnat.

Ud.

Claudius:

Følg efter hende, vogt hvert skridt hun tar.

Horatio ud.

Det er den dybe hjertekvides gift,
som bunder i, at hendes far er død;
åh Gertrud, ser du, sorger kommer
altid i bataljoner, aldrig enkeltvis
Først dræbtes hendes far; så rejste prinsen,
din søn, hvis egen vold har sendt ham bort;
og folket er som plumret vand, opmudret
og usundt i sit hviskeri og gætværk
om grunden til Polonius' død -
og det var uklogt af os at begrave

fortsættes

Claudius (*fortsat*)

den gamle hædersmand i sådant dølgsmål;
Ofelia er ude af sig selv
og skilt fra sin fornuft, foruden hvilken
vi kun er billeder, figurer, dyr;
sidst, og så truende som alt det andet,
er hendes bror nu hemmeligt vendt hjem
fra Frankrig, og han ruger på sin mistro,
sin anelse, og mangler ikke rygter,
der alt for villigt smitter ham i øret
med giftig snak om drabet på hans far;
og rygtesmedene skyr intet middel,
så længe deres indholdsløse hvisken
anklager vor person. Åh Gertrud,
det er et sprængskyts, fyldt af skarpe splinter,
der lover mig en mangefoldig død.

Støj udenfor.

Gertrud:

Ak, hvad er det for larm?

Claudius:

Hvad foregår der?

Laertes ind.

Laertes:

Giv mig min far tilbage, usle konge.

Gertrud:

Laertes, fald til ro.

Laertes:

Hver dråbe blod,
der holder sig i ro, tilsmudser mig
med horeungens navn, gør far til hanrej
og sætter skøgens brændemærke her,
her på min mors uskyldigt rene pande.

Claudius:

Sig frem Laertes, jeg er sikker nok.
En guddomskraft slår hegn omkring en konge,
så falskhed kun kan skimte sine mål
og ikke nå dem. - Sig mig nu, Laertes,
hvorfor du er så harmfuld

Laertes:

Hvor er min far?

Claudius:

Død.

Gertrud:

Men ikke dræbt af ham.

Claudius:

Lad ham kun spørge alt hvad han har lyst til.

Laertes:

Hvad døde han da af? Bedrag mig ikke.
Til helved med min troskab, mine løfter,
lad fanden få samvittighed og fromhed!
Skidt med min frelse, både her og hisset,
ske hvad der vil, hvis bare jeg kan hævne
min far til bunds.

Claudius:

Og hvem kan standse dig?

Laertes:

Min vilje, ikke hele verden.
Hvad mine midler angår, skal jeg vide
at holde hus med dem, så de slår til.

Claudius:

Laertes, gode ven, hvis du nu ønsker
vished om din far, står det så skrevet
i din hævn, at alle drages ind,
at du gør rent bord med hver ven og fjende?

Laertes:

Nej, kun hans fjender.

Claudius:

Vil I kende dem?

Laertes:

Imod hans venner vil jeg brede favnen
og nære deres liv som pelikanen,
med blodet fra mit bryst.

Claudius:

Det var vel talt,
talt som en kærlig søn og dannet herre.
At jeg er skyldfri i din fars fortræd
og sørger over den med mærkbar smerte,
skal stå så tydeligt for din forstand
som dagen for dit blik.

Larm udenfor.

Luk hende ind.

Laertes:

Ofelia ind.

Majrose, søde jomfru, blide søster,
Ofelia, du kære! Er det muligt,
åh himmel, at det unge pigesind
kan være sårbart som en oldings liv?
I kærligheden blir naturen ædel,
og ædelt sender den en kostbar del
af selvet efter det, den elsker.

Ofelia

synger. De lagde ham på en bære lav,
tralalalulalalej,
og mangel en tåre faldt i hans grav -
farvel, min due.

Laertes:

Var du ved din forstand og bad om hævn,
bevægede det os næppe sådan.

Ofelia:

I skal synge ak ve, ak ve, og I ak og ve for den døde. Hvor omkvædet passer godt. Det er den falske tjener, der stjal sin herres datter.

Laertes:

I dette intet er der mer end mening.

Ofelia:

Her er rosmarin, det er for erindring – jeg ber dig, hjertenskær, kom mig i hu – og her er stedmoderblomster, det er for tanken.

Laertes:

En hel belæring i galskab, erindring og tunge tanker knyttet sammen.

Ofelia:

Her er fennikel til Jer, og akelejer. Her er rude, for anger og ruelse, til Jer og til mig; om søndagen kan vi kalde den nådesurt. Åh, men I må bære Jeres rude med et særligt mærke ved. Der er en tusindfryd. Jeg ville gerne gi Jer violer, men de visnede alle sammen da min far døde. Man siger han fik en smuk død.

Synger. For Robin den søde, han er min ven.

Laertes:

Melankoli og plage, helved selv,
forvandler hun til skønhed og til ynde.

Ofelia:

Og kommer han ej igen?
Og kommer han ej igen?
Nej, for døden ham tog,
gå du kun til dens ro,
han kommer jo aldrig igen.

Ud.

Laertes:

Gud, ser du hvad der sker?

Claudius:

Laertes, giv mig adgang til din sorg,
ellers gør du mig uret. Vælg i enrum
kun hvem du vil, de klogeste blandt venner,
og lad dem dømme mellem dig og mig.
Hvis jeg ved egen eller andres hånd
Kan kendes skyldig, ja så skænker jeg
mit rige og min krone og mit liv,
alt hvad jeg kalder mit, til dig til gengæld.
Hvis ikke, må du vise dig langmodig,
og sammen vil vi skabe den oprejsning,
din sjæl har krav på.

Laertes:

Lad det blive sådan.

Hans dødsårsag, hans skjulte jordefærd,
helt blottet for trofæer, prydelser,
for adelssværd og våbenskjold ved kisten
og uden pragt og ædle ritualer,
det råber jo til himlen fra hans grav!
Jeg ønsker klarhed.

Claudius:

Find den for os alle.

Hvor brøden er, skal øksehugget falde.
Nu ber jeg dig: følg med.

Alle ud.

Fjerde akt, scene 6

Horatio ind med breve – et åbent, som han læser og flere i hånden

Horatio

læser brevet. "Horatio, når du har gennemset dette, så skaf dig adgang til kongen, og giv ham disse breve. Før vi havde været to dage på søen, satte en sørøver med yderst krigerisk udstyr efter os. Da vi indså, at vi var for langsomt sejrende, påtog vi os en nødtvungen tappehed, og i kampens hede entrede jeg dem. I samme øjeblik kom de klar af vort skib, så jeg alene blev deres fange. De har behandlet mig som barmhjertige tyve, men de vidste hvad de gjorde: jeg skal gøre dem en tjeneste til gengæld. Lad kongen få de breve jeg har sendt, og kom så til mig i en fart som om døden var i hælene på dig. Jeg har ord at hviske i dine ører, som vil gøre dig stum, og dog er de alt for lette kugler for sagens tunge skyts. Rosenkrans og Gyldenstjerne fortsætter deres sejlads mod England. Om dem har jeg meget at fortælle. Farvel.

Han, som du ved du kan kalde din, Hamlet."

Horatio ud.

Fjerde akt, scene 7

Claudius og Laertes ind.

Claudius:

Nu må din tanke regne mig for skyldfri,
og i dit hjerte må jeg stå som ven,
så sandt som du har hørt og taget til dig,
at han, der slog din ædle far ihjel,
har stræbt mig efter livet.

Laertes:

Det er troligt.

Men sig mig, hvorfor skred I ikke ind
mod disse gerninger, så skændige,
at de fortjener dødsstraf, når al klogskab
og sans for sikkerhed og meget andet
forlangte det af Jer?

Claudius:

To grunde var der,
som nok vil synes dig at mangle styrke,
men som var tunge nok for mig. Hans mor,
min dronning, lever næsten kun for ham,
og for min del, min lykke eller plage,
hvad end det er, er hun så vigtig for mig,
så knyttet til mit liv, min sjæl, at jeg,
som stjernen, der kun rør sig i sin sfære,
kun følger hendes vej. Den anden årsag
til at jeg ikke ønsker rettergang
er folkets store kærlighed til Hamlet;
hver fejl, han har, blir badet i dets ømhed,
som i den kilde, der gør træ til sten,
så at hans lænker skabes om til smykker,
og mine pile med for lette skafter
til sådan modvind ville vende hjem
til buen en gang til og ikke nå
det sted, mit sigte gjaldt.

Laertes:

En ædel far har jeg så mistet ved det,
min søster er berøvet alt sit håb,
hun, som, hvis ellers lovord rækker bagud,
sejrsstolt udfordred hele denne tid
med sin fuldkommenhed. Men jeg får hævn.

Claudius:

Det skal du ikke ligge søvnløs for.
Tro ikke, vi er gjort af dovent stof,
så vi kun tar det som et tidsfordriv,
hvis nogen stridbart rykker os i skægget.
Snart skal du høre mer. Din far stod højt
i agtelse hos mig, vort værd vi kender,
og jeg vil håbe, det kan vise dig -
Horatio ind med breve.

Jaså? Hvad nyt?

Horatio:

Fra Hamlet, Eders Højhed.

To breve - til Jer selv og dronningen.

Claudius:

Fra Hamlet? Hvem er kommet med dem?

Budbringeren:

Søfolk, det blev der sagt. Jeg så dem ikke.

Claudius:

Hør her, Laertes -

Tak, du kan gå.

Horatio ud. Claudius Læser.

"Stormægtige, I skal vide at jeg er blevet landsat i Jeres rige, nøgen for alt. I morgen vil jeg bede om den gunst at måtte stedes for Jeres kongelige blik, hvorunder jeg, når jeg først har udbedt mig Jeres tilladelse dertil, vil berette om de omstændigheder, der har ført til min bratte og end mere besynderlige hjemkomst.

Hamlet."

Hvad er nu det? Er resten kommet hjem?

Er det mon et bedrag, en simpel løgn?

Laertes:

Kender I skriften?

Claudius:

Det er Hamlets. "nøgen"

Og her forneden skriver han "Alene".

Kan du forklare det?

Laertes:

Det er en gåde. Men lad ham kun komme -
mit syge hjerte varmes ved den tanke,
at jeg forblir i live og kan sige
op i hans åbne ansigt: "Sådan dør du!"

Claudius:

Hvis det er sådan fat, Laertes - kan det
mon være det - og kan det være andet? -
vil du så la mig lede dig?

Laertes:

Det vil jeg,
hvis ikke I forleder mig til fred.

Claudius:

Kun til din sjælefred. Hvis han er hjemme
og har gjort kort proces med denne rejse,
så vil jeg ægge ham til en bedrift,
der nu er ved at modnes i mit sind,
og som han ikke kan undslå sig for;
hans død skal ikke ånde nogen skyld,
nej, selv hans mor frikender denne list
og kalder den et uheld.

Laertes:

Led mig kun,
og desto bedre hvis I mager det,
så jeg blir Jeres redskab.

Claudius:

Meget vel.
Man talte meget om dig, mens du rejste,
og det i Hamlets påhør, om en kunst,
som du vist glimrer i. Dit hele væsen
har ikke alt i alt gjort ham så skinsyg
som denne ene del, der tilmed synes
for mig det ringeste af dine fortrin.

Laertes:

Hvad er det, Eders Højhed, for en del?"

Claudius:

Her var en herre for to måneder siden,
fra Normandiet. Jeg har set de franske
og tjent imod dem, så jeg kender dem
og deres ridekunst. Men denne rytter
var som en troldmand, groet fast i sadlen,
og tumlede sin hest så mageløst,
som om han selv og dyret var én krop

Laertes:

Det var en normanner?

Claudius:

Det var det.

Laertes:

Ved mit liv - Lamord.

Claudius:

Netop.

Laertes:

Jeg kender ham, han er nationens smykke,
dens sande ædelsten.

Claudius:

Han gav en skildring af dig
og hæved dig så højt til skyerne
for al din dygtighed i forsvarskunst,
især da for din færdighed med kården,
at det, med hans ord, ville vække opsigt,
hvis nogen kunne måle sig med dig.
Han svor, de franske fægtemestre savned
al hurtighed, behændighed og blik,
hvis du var deres modpart. Dette skudsmål
forgifted Hamlets kappelystne sind,
så han kun kunne drømme om og be til,
at du kom hjem, så han ku dyste med dig.
Og derfor –

Laertes:

Derfor hvilket, Eders Højhed?

Claudius:

Laertes, holdt du meget af din far?
Eller er du et sorgens kontrafej,
et ansigt uden hjerte?

Laertes:

Hvorfor spør I?

Claudius

Jeg tror gerne du holdt af din far
Men kærligheden hører tiden til
Det ved jeg, jeg set at tiden svægger
Den gnist, den ild, som kærligheden er
fortsættes

Claudius *fortsat*

Så det vi vil, det bør vi gøre straks
Og det imens vi vil, for dette "vil"
forandres og forsinkes og forhindres
så mange gange som der findes tunger
og hænder og tilfældigheder til.
Og "bør" er så et ødselt suk, der skader
imens det lindrer. Men til byldens kerne:
Nu kommer Hamlet hjem; hvad vil du gøre,
så du kan vise dig som sønnen af din far
i handling, ikke kun i smukke ord?

Laertes:

Alt; skære struben ud på ham i kirken.

Claudius:

Ja, intetsteds må mordet finde ly,
og hævnens kraft bør ingen grænser kende.
Men hør, Laertes, skal du gøre dette,
så hold dig lukket inde på dit kammer.
Hamlet skal vide, du er kommet hjem,
vi sørger for, at nogen roser dig,
vi opfylder den berømmelse,
den franske ridder gav dig; og til sidst
blir I ført sammen til en væddedyt.
Da han er ædelmodig, umistænksom,
så ser han ikke jeres klinger an,
og du kan let, med lidt behændighed,
udvælge dig et ubeskyttet våben
og med et listigt stød gengælde ham
hvad han har gjort din far.

Laertes:

Det vil jeg gøre,
og til det formål salver jeg min kårde.
En markedskræmmer solgte mig en salve,
så giftig, at en knivspids dyppet i den
blot ved en skramme sørger for, at den,
hvis blod det gælder, ikke mer kan reddes
fra døden, selv af nok så sjældne plastre
med alle lægeurter under månen.
Jeg rører kårdens od med denne smitte,
og ridser jeg ham kun, så er han dødsens.

Claudius:

Lad os betænke det og overveje
det tidspunkt og de midler der kan gavne
vor hensigt bedst. Hvis dette nu slår fejl,
og målet anes ved uheldig fremfærd,
så bør det ikke voves. Der skal være
reserveskyts parat, hvis selve planen
blir sprængt itu ved første prøveskydning.
Vent, lad mig nu se. Vi vil jo vædde om jer -
jeg har det!
Når I blir tørstige i kampens hede
- gør bare dysten voldsom af den grund -
og han vil drikke, har jeg sørget for
et bæger til ham med det ene formål;
lad ham blot nippe til det, hvis han slap
tilfældigt uden om din klinges gift,
så lykkes det endda. Min skønne dronning?

Gertrud ind.

Gertrud:

Sorg følger nu på sorg, så alt for hurtigt.

Laertes, ak, nu er din søster druknet.

Laertes:

Hvad, druknet? Hvor?

Gertrud:

Der er en pil, som hælder over bækken
og spejler løvet sølvgråt i dens strøm.
Hun fletted sine sære kranse af det
med nelliker og nælder, tusindfryd
og gøgeurt, som bramfri hyrder gir
et slibrigt navn, mens vore kyske piger
blot kalder dem for dødemandens fingre.
Og da hun klatred under grenes buer
for dér at hænge blomsterkroner op,
da brast en skinsyg kvist, og hendes sejrstegn
af urtegrønt faldt ned med hende selv
i bækkens tårer. Kjolen bølged ud,
havfrue-let flød hun en stund på den
og messed løse vers af gamle salmer,
som om hun intet vidste om sin nød,
som om hun var et væsen, født og skabt
til dette element. Men inden længe
trak hendes klær, som sugede sig tunge,
det stakkels barn fra hendes melodier
ned til en død i dyndet.

Laertes:

Hun er druknet?

Gertrud:

Druknet, druknet.

Laertes:

Arme Ofelia, du fik nok af vand,
så mine tårer holder jeg tilbage.
Og dog, det har den art: naturens løb
kan ikke standses, hvad end skammen siger.
Nårførst de er grædt ud, er kvinden i mig
forsvundet helt. Farvel da, Eders Højhed.
Jeg kender ord af ild, som ville flamme,
hvis ikke denne dårskab slukked dem.

Ud.

Claudius:

Kom, Gertrud, lad os følge efter.
Hvor svært det var at få hans harme dæmpet!
Nu frygter jeg, den bryder løs igen.
Så lad os følge ham.

Begge ud.

FEMTE AKT

Femte akt, scene 1

En klovn graver en grav. Hamlet og Horatio ind.

Klovn:

Synger. Med kærlighed mit ungdomsliv
forspildte jeg for sand;
jeg tog min lyst og tidsfordriv,
det stod mig aldrig an.

Hamlet:

Jeg vil tale med fyren der. Sig mig, hvis er den grav?

Klovn:

Min, herre.
Synger. Og graven i den sorte jord
står rede til sin gæst.

Hamlet:

Ja, den er nok din, når du er så opslugt af den. Men det passer nu ikke.

Klovn:

Den passer heller ikke Jer, herre, derfor er det ikke Jeres. Jeg passer den, så længe den er min.

Hamlet:

Det er upassende af dig at kalde den din. Den er passabel for de døde, men de levende må melde pas. Så pas på hvad du siger.

Klovn:

Pas I Jer selv, herre, så passerer der ingenting.

Hamlet:

Hvem er den mand, du graver den til?

Klovn:

Ikke nogen mand, herre.

Hamlet:

Godt, hvem er så den kvinde?

Klovn:

Heller ikke nogen kvinde, herre.

Hamlet:

Hvem skal så begravnes i den?

Klovn:

En som *var* en kvinde, herre, men Gud være hendes sjæl nådig, hun er død.

Hamlet:

Sikken ordkløver den slyngel er! Hvor længe har du været graver?

Klovn:

Af alle årets dage begyndte jeg på det den dag vor gamle kong Hamlet slog Fortinbras.

Hamlet:

Hvor længe er dét siden?

Klovn:

Ved I ikke det? Det ved ethvert fjols. Det var selve den dag den unge Hamlet blev født, ham der er tosset og blev sendt til England.

Hamlet:

Nå, hvorfor blev han sendt til England?

Klovn:

Fordi han var tosset, naturligvis. Han skal se at komme til forstanden igen, og hvis han ikke gør det, betyder det ikke så meget derovre.

Hamlet:

Hvorfor ikke?

Klovn:

Næh, for dér vil man ikke lægge mærke til det. Dér er folk lige så tossede som ham.

Hamlet:

Hvordan blev han tosset?

Klovn:

På en meget mærkelig måde, siger man.

Hamlet:

Hvordan mærkelig?

Klovn:

Jo, ved at gå fra forstanden.

Hamlet:

Jamen hvad grundede det sig på?

Klovn:

Det var på dansk grund. Og her har jeg været graver som dreng og som mand i tredive år.

Hamlet:

Hvor længe ligger et menneske i jorden, før det rådner?

Klovn:

Ja, hvis han ikke er rådden før han dør, vi har jo mange smittebefængte lig nuomstunder, som knap kan klare begravelsen, så kan han holde i otte år, måske ni. En garver holder i ni.

Hamlet:

Hvorfor holder han længere end andre?

Klovn:

Jo, herre, hans skind er så garvet af hans håndtering, at han holder vandet ude et godt stykke tid, og det er sgu vandet der spolerer de arme kadavere. Se, her er nu en hovedskal, den har ligget i jorden i tre og tyve år.

Hamlet:

Hvem har den tilhørt?

Klovn:

Ja, det var sgu en tosset fyr, ham her. Hvem tror I det var?

Hamlet:

Det ved jeg ikke.

Klovn:

Den pokkers galfrans, han hældte en hel kande rhinskvind ud i hovedet på mig engang. Den hovedskal, herre, det var Yoricks hovedskal, kongens hofnar.

Hamlet:

Den der?

Klovn:

Nemlig.

Hamlet:

Lad mig se.

Tager hovedskallen.

Ak, stakkels Yorick! Jeg kendte ham, Horatio, en ustyrlig spøgefugl, med den vidunderligste fantasi, han har båret mig på ryggen de tusind gange - og hvor er det nu afskyeligt for tanken! Det vender sig i mig. Her sad de læber jeg har kysset, jeg ved ikke hvor tit. Hvor er nu dine spottegloser? dine kunster, dine sange, dine lyse indfald der fik bordet til at brøle af latter? Ikke en eneste vittighed om dit eget grin? Hænger du med skuffen? Gå nu op i vor dronnings kammer og fortæl hende, at om hun så sminker sig tommetykt, er dét det ansigt hun ender med. Få hende til at le af dét. - Horatio, sig mig en ting.

Horatio:

Hvad, Eders Højhed?

Hamlet:

Tror du Alexander den Store så ligesådan ud i jorden?

Horatio:

Netop sådan.

Hamlet:

Og lugtede sådan? Puh!

Lægger hovedskallen væk.

Horatio:

Netop sådan, Eders Højhed.

Hamlet:

Hvor kan vi blive ydmygt anvendt, Horatio! Kan fantasien ikke følge Alexanders ædle støv og til sidst genfinde det som prop i en øltønde?

Horatio:

Det er nok at give fantasien for frie tøjler.

Hamlet:

Nej, ikke spor, man kan følge ham dertil uden overdrivelse og med sandsynligheden som vejviser, sådan: Alexander døde, Alexander blev begravet, Alexander blev til støv, støv er jord, af jord laver vi ler, og hvorfor skulle man ikke af det ler, han blev forvandlet til, lave en prop til et spunshul?

Den stolte Cæsar, død og gemt i mulde,
kan lukke huller til for blæst og kulde.

Tænk, at det ler, som over verden bød,
gør hytten tæt mod vinterstormens stød.

Men stille, vent! I skjul - der kommer kongen
og dronningen med hoffolk.

Claudius, Gertrud, Laertes og en kiste ind; en præst og nogle hofmænd ledsager dem.

Hvem er det,

de følger? Med så karrigt ritual?

Det viser, at det lig, de vil begrave,
fortvivlet tog sit liv med egen hånd.

Højbårent var det dog. Vi lejrer os
en stund og ser det.

Han trækker sig tilbage med Horatio.

Laertes:

Læg hende da i jorden; gid violer
må spire frem fra hendes rene krop.

Hamlet:

Hvad, Ofelia?

Gertrud:

Sødt til den søde, hvil i fred.
Strør blomster over kisten.
Jeg håbede, du blev min Hamlets hustru.
Det var din brudeseng, jeg ville smykke,
og ikke nu din grav.

Laertes:

Tredobbelt smerte
ti gange trefold over den fordømte,
hvis onde handling stjal din klare sans
og din forstand. Vent lidt med skovl og jord,
lad mig en sidste gang omfavne hende.
Springer ned i graven.

Hamlet

træder frem:

Hvem er han,
hvis kval kan bære dette eftertryk,
hvis klageord besværges himlens stjerner
og lamslår dem med sorg i deres løb?
Her står jeg, Hamlet, danskekongens søn.

Laertes klatrer op af graven.

Laertes:

Gid djæveln tar din sjæl.

Slås med ham.

Hamlet:

En dårlig bøn.

Jeg ber dig, fjern de fingre fra min hals;
nok er jeg ikke hidsig og kolerisk,
men i mig er der dog en farlig kraft,
som du bør frygte. Tag de hænder væk.

Claudius:

Kom, skil dem!

Gertrud:

Hamlet, Hamlet!

Horatio:

Vær rolig, Eders Højhed.

De skiller dem ad.

Hamlet:

Nej, jeg vil kæmpe med ham om den sag,
til mine øjenlåg har glemt at blinke.

Gertrud:

Om hvilken sag, min søn?

Hamlet:

Jeg elskede Ofelia. Og ikke
selv fyrre tusind brødres kærlighed
kan måle sig med min. Hvad vil du gøre
for hendes skyld?

Claudius:

Laertes, han er gal.

Gertrud:

For Guds skyld, skån ham.

Hamlet:

Guds død, så vis mig da, hvad du vil gøre.
Vil du mon græde, faste, slås, ja rive
dig selv i laser? Drikke eddike
og spise krokodiller? Det vil jeg.
Er du her for at klynke, overgå mig
ved brat at springe ned til hendes kiste?

Gertrud:

Det er kun galskab,
hans anfald varer ved et stykke tid;
snart vil hans tavshed sidde som en due,
der ser sit gyldne ungepar udklækkes,
fredsommeligt og roligt.

Hamlet:

Hør engang,
min herre, hvorfor afskyr I mig sådan?
Jeg holder jo af Jer - men ligemeget.
Lad Herkules kun bruge al sin flid,
for katten mjaver, hunden får sin bid.
Ud.

Claudius:

Horatio, bliv hos ham, gode ven.
Horatio ud.
Til Laertes: Tålmodighed; husk, hvad vi talte om;
den sag vil snarest blive sat i værk. -
Min Gertrud, sørg for vagt omkring din søn. -
På graven skal en livserindring sættes.
En stille time får vi snart at se,
og indtil da: lad ske, hvad der vil ske.
Alle ud.

Femte akt, scene 2

Hamlet og Horatio ind.

Hamlet:

Så nok om det, nu skal du høre resten.
Omstændighederne kan du vel huske?

Horatio:

Om jeg kan huske dem!

Hamlet:

Fra min kahyt, med sømandskappen om mig
i mørket famled jeg mig frem til dem,
fandt hvad jeg ville, rapsed deres pakke
og gik tilbage til mit kammer, hvor
jeg dristed mig, da frygten glemte alt
om høflig skik og brug, til straks at åbne
den høje fuldmagt; og jeg fandt, Horatio -
åh, kongelig skurkagtighed! - en ordre,
isprængt en mængde grunde og klamamser
om Danmarks og om Englands sikkerhed
og skræmselsbilleder af min person,
til fluks og uden tøven ved min ankomst,
endda før øksen kunne nå at slibes,
at hugge hodet af mig.

Horatio:

Er det muligt?

Hamlet:

Her er fuldmagten, læs den når du vil.
Men vil du høre nu, hvad jeg så gjorde?

Horatio:

Ja, mer end gerne.

Hamlet:

Der stod jeg i et net af slyngelstreger,
og før jeg gav forstanden en prolog,
begyndte den sit spil. Jeg satte mig,
fandt på en anden fuldmagt, skrev den rent.
Hvad tror du så jeg skrev?

Horatio:

Fortæl mig det.

Hamlet:

En alvorstfuld begæring fra vor konge,
atsåsom England var hans tro vasal,
og såsom venskabs palme for dem blomstred,
og såsom freden bar sin hvedekrans
og lig et komma samledmer end skilte,
og flere "såsom", der var så som så,
så skulle Englands konge ufortøvet,
så snart han var bekendt med dette indhold,
i samme stund og uopholdeligt
henrette overbringerne af brevet
før de fik tid at skrifte.
Den næste dag kom vi i kamp på søen,
og hvad der fulgte, ved du allerede.

Horatio:

Farvel til Rosenkrans og Gyldenstjerne.

Hamlet:

Min ven, de bejled selv til den bestilling.
De rører ikke min samvittighed.

Horatio:

Hvad er han for en konge!

Hamlet:

Har jeg nu ikke pligt, hvad mener du -
han, som har dræbt min konge, gjort min mor
til skøge, klemte sig ind imellem mig
og kongemagten, lumpent fisket efter
mit eget liv - er det så ikke rent
for min samvittighed at gøre gengæld
med denne arm? Er det da ikke ussel
at gi den kræftbyld på vor menneskelighed
mer lejlighed til ondskab?

Horatio:

Han må jo inden længe høre nyt
fra England om hvad sagen dér er endt med.

Hamlet:

Ja, snart. Men indtil da er tiden min,
og menneskets liv er kort, som når man tæller
til én. Men jeg fortryder nu, Horatio,
at jeg forløb mig over for Laertes,
for i min egen sag ser jeg et billed
på hans. Nu vil jeg be ham om hans venskab.
Men han fik tirret mig til raseri
med de bravader om sin sorg.

Horatio:

Vent lidt, hvem kommer der?
En ung mand, Osríc, ind.

Osríc:

Hjertelig velkommen hjem til Danmark, Eders Højhed.

Hamlet:

Jeg takker ydmygst. - Kender du den vårflue?

Horatio:

Nej, Eders Højhed.

Hamlet:

Så er du nærmere nåden, for det er synd at kende ham.

Osríc:

Kære herre, dersom Eders Højhed er ledig, så har jeg noget at lade Jer tilgå fra Hans Majestæt.

Hamlet:

Jeg skal tage imod det med den yderste anspændelse af mine åndsevner. Brug hatten til dens rette brug; den er til hovedet.

Osríc:

Jeg takker, Eders Nåde, det er meget varmt.

Hamlet:

Nej, tro mig, det er meget koldt, vinden er i nord.

Osríc:

Det er virkelig i nogen grad koldt, Eders Højhed.

Hamlet:

Og dog forekommer det mig, at det er meget hedt og lummert efter min smag.

Osríc:

Overmåde hedt, Eders Højhed, det er meget lummert, det er som - jeg ved ikke hvad. Men Eders Højhed, Hans Majestæt bad mig gøre Jer bekendt med, at han har indgået et stort væddemål på Jeres person. Sagen er den, kære herre –

Hamlet:

Jeg ber Jer, glem nu ikke -

Hamlet gør tegn til at han skal tage hatten på.

Osríc:

Nej, kære herre, på ære, det er mest bekvemt sådan. - Min herre, fornylig er Laertes kommet til hoffet, den perfekte adelsmand, tro mig. I er ikke uvidende om, hvor fortræffelig en herre Laertes er.

Hamlet:

Det tør jeg næppe tilstå, for ikke at komme til at måle mig med ham i fortræffelighed, men at kende en mand godt måtte være at kende sig selv.

Osríc:

Jeg mener i våbenbrug, Eders Højhed; men efter hvad der tillægges ham, er hans duelighed uovertruffen.

Hamlet:

Hvilket våben bruger han?

Osríc:

Kårde og dolk.

Hamlet:

Det var to af hans våben, men lad gå.

Osríc:

Kongen har, Eders Højhed, væddet seks berberheste med ham, hvorimod han har pareret, så vidt jeg ved, seks franske kårder og dolke med komplette accessorier, såsom bælte, gehæng og deslige. Tre af affutagerne er i sandhed en fryd for øjet, de akkomoderer hæfterne fortrinligt, de skønneste affutager, med originale udsiringer.

Hamlet:

Hvad er det I kalder affutager?

Horatio:

Jeg vidste I måtte gribe til gloselisten før I var færdig.

Osríc:

Affutagerne er gehængene, Eders Højhed.

Hamlet:

Så ville udtrykket passe bedre til sagen, hvis vi kunne gå med en kanon ved siden; lad os kalde dem gehæng indtil da. Men videre, seks berberheste mod seks franske kårder med accessorier og tre originalt udsirede affutager - det er et fransk væddemål mod et dansk. Og hvorfor er det så pareret, som I kalder det?

Osríc:

Kongen har væddet på, Eders Højhed, at i tolv omgange mellem Jer og Laertes vil han ikke få tre touchéer mere end Jer. Han har satset på tolv mod ni. Og det skulle komme til en øjeblikkelig prøve, dersom det ville behage Eders Højhed at stille Jer.

Hamlet:

Hvad så hvis jeg stiller mig afvisende?

Osríc:

Jeg mener stille Jer som deltager i væddekampen, Eders Højhed.

Hamlet:

Min herre, jeg vil spadsere her i hallen. Hvis det behager Hans Majestæt, er det tid for min daglige motion. Lad kårderne blive bragt herind, og hvis den herre er villig og kongen holder fast ved sit forsæt, skal jeg vinde for ham, hvis jeg kan. Kan jeg ikke, vinder jeg ikke andet end min skam og de overskydende touchéer.

Osríc:

Kan jeg melde således tilbage?

Hamlet:

I den mening, og med de krummelurer I selv føler trang til.

Osríc:

Jeg anbefaler Eders Højhed min ringhed.

Hamlet:

Ydmygste tjener.

Osríc ud.

Det er klogt af ham at anbefale sig selv, der er ingen andre der vil.

Horatio:

I taber, min prins.

Hamlet:

Det tror jeg ikke. Siden han rejste til Frankrig, har jeg øvet mig til stadighed; jeg vinder nok med den fordel jeg får. Men du ved ikke, hvor syg jeg er her om hjertet - det er lige meget.

Horatio:

Men kære herre –

Hamlet:

Det er bare tosseri, men det er den slags onde anelser, der måske ville plage en kvinde.

Horatio:

Hvis Jeres tanke aner uråd, så adlyd den. Jeg går dem i møde, før de kommer herhen, og siger at I ikke føler Jer vel tilpas.

Hamlet:

Ikke tale om, vi trodser varslerne. Der er et særligt forsyn over hver spurv, der falder til jorden. Sker det nu, så kommer det ikke siden; skal det ikke komme siden, så blir det nu; og hvis det ikke er nu, så kommer det alligevel - at være beredt er alt. Når ingen ved hvad han kommer til at forlade, hvad gør det så at forlade det snart? Lad det være.

Et bord står dækket med vinkander. Trompeter og pauker, lakajer med hynder. Claudius, Gertrud, Laertes og hoffolk ind, fulgt af andre tjenere med kårder, dolke og handsker.

Claudius:

Kom, Hamlet, kom; tag denne hånd fra min.

Hamlet tager Laertes' hånd.

Hamlet:

Jeg ber Jer, tilgiv mig min uret mod Jer;
tilgiv mig denne skyld som adelsmand.
De, som er her tilstede, ved,
og I må selv ha hørt, hvor jeg er straffet
med vanvids plage. Hvad jeg end har gjort,
som brat har vakt naturlig ærekærlighed
og harme i Jer, det, erklærer jeg,
var galskab. Krænked Hamlet så Laertes?
Nej, ikke han. Hvis Hamlet mister Hamlet
(Fortsættes)

Hamlet: *(fortsat)*

og ikke er sig selv, når han gør uret
imod Laertes, er det ikke ham,
og Hamlet nægter da at være skyldig.
Hvem er det da? Hans galskab. Og således
er Hamlet selv en forurettet part,
hans galskab er den arme Hamlets fjende.
Lad min forsikring her, for disse vidner,
om, at jeg intet ondt har gjort med forsæt,
frikende mig så vidt i Jeres storsind,
at jeg blot skød min pil hen over huset
og sårede min bror.

Laertes:

Jeg er tilfreds

i alt hvad min natur har krævet af mig,
dén var det, der mest æggede mig til hævn;
men hvor det gælder æren, afslår jeg
ethvert forlig, til jeg kan få bekræftet
hos ældre mestre af utvivlsom ære,
at freden ikke rækker ved mit rygte.
Men indtil da modtar jeg Jeres venskab
i venskabs ånd og holder det med glæde.

Hamlet:

Det er mig kært. Nu kan jeg frit og roligt
udkæmpe denne venedyst med Jer.
Bring mig en kårde.

Laertes:

Endnu en, til mig.

Hamlet:

Jeg kårer Jer, Laertes, til den mester,
der stråler over min udygtighed
som stjernen over mørket.

Laertes:

Spotter I?

Hamlet:

Nej, ved min hånd.

Claudius:

Giv dem så deres våben, unge Osríc.
Du kender væddemålet, kære Hamlet?

Hamlet:

Det gør jeg, herre konge. I har væddet
på den der tegner svagest.

Claudius:

Men uden frygt, jeg har jo set jer begge.
Han har forbedret sig, derfor din fordel.

Laertes:

Den er for tung, kom, lad mig få en anden.

Hamlet:

Den passer mig. Og de er lige lange?

Osríc:

Ja, Eders Højhed.

De gør sig parat til at fægte.

Claudius:

Sæt kanderne med vin på bordet der.
Hvis Hamlet første eller anden gang
får stødet ind, ja hvis han blot kvitterer
i tredje omgang, skal der salutes
fra alle slottets tinder med kanoner.
Så drikker kongen på prins Hamlets vel,
og i pokalen kaster han en perle,
mer rig end den, som fire konger bar
i Danmarks krone. Giv mig bægrene,
og lad så pauken råbe til trompeten,
trompeten til kanonerne derude,
kanonerne til himlen, himlens genlyd
til jorden: "Kongen drikker Hamlets skål!"
Begynd - og dommere, følg nøje med.

Trompeter imens.

Hamlet:

Kom an.

Laertes:

Kom an, min herre.

De fægter.

Hamlet:

Én.

Laertes:

Nej.

Hamlet:

Dommer?

Osríc:

Touché, en ganske tydelig touché.

Laertes:

Kom igen.

Claudius:

Vent, ræk mig bægret. Hamlet, denne perle er din. Din skål!

Pauker, trompeter, kanonskud.

Giv ham at drikke.

Hamlet:

Først efter næste omgang. Stil det væk.

Kom.

De fægter.

Touché igen. Hvad siger I?

Laertes:

Touché, touché, det medgir jeg.

Claudius:

Vor søn vil vinde.

Gertrud:

Han er lidt forpustet

og svedig. Hamlet, tag mit klæde her og tør dig over panden.

Dronningen drikker på din lykke, Hamlet.

Hamlet:

Jeg takker, frue.

Claudius:

Nej, drik ikke, Gertrud!

Gertrud:

Jo, herre konge, tilgi mig min frihed.

Hun drikker.

Claudius

afsides: Giftbægret tog hun. Nu er det for sent.

Hamlet:

Nej, jeg tør endnu ikke drikke. Siden.

Gertrud:

Kom, lad mig tørre sveden af dit ansigt.

Laertes:

Nu rammer jeg ham, Eders Højhed.

Claudius:

Næppe.

Laertes:

Omend det næsten er for stort et krav
til min samvittighed.

Hamlet:

Kom an, Laertes,
for tredje gang! I leger bare med mig,
vis mig nu lidt af Jeres heftighed,
jeg tror I slås som om jeg var et barn.

Laertes:

Det tror I? Så kom an.

De fægter.

Osríc:

Intet hos nogen af dem.

Laertes:

Tag så den!

Han sårer Hamlet. De bytter kårder under håndgemæng.

Claudius:

Skil dem, de går for vidt.

Hamlet:

Nej, kom igen.

Han sårer Laertes. Gertrud falder.

Osríc:

Se dronningen! Stands!

Horatio:

De bløder begge. Hvordan går det, herre?

Osríc:

Hvorledes går det Jer, Laertes?

Laertes:

Som sneppen i min egen snare, Osríc,
retfærdigt fældet af min egen svig.

Hamlet:

Hvad fejler dronningen?

Claudius:

Hun tåler ikke
at se dem bløde.

Gertrud:

Nej, nej, drikken, drikken -
åh, kære Hamlet, drikken - er - forgiftet.
Hun dør.

Hamlet:

Åh, niddingsværk! - Lad døren blive låst!
Forræderi! Det skal for dagen!
Osríc ud.
Laertes falder.

Laertes:

Her er det, Hamlet. Hamlet, du er dræbt,
alverdens medicin kan ikke hjælpe,
højest to kvarter er hvad du har igen -
fornæderiets redskab står du med
i hånden, ubeskyttet og forgiftet.
Det onde anslag vendte sig mod mig;
se blot, her ligger jeg, for aldrig mer
at rejse mig igen. Din mor drak gift -
det sortner - kongen, kongen bærer skylden.

Hamlet:

Den skarpe spids forgiftet! Godt, så gør
din gerning, gift!
Sårer kongen.

Alle:

Fornæderi, fornæderi!

Claudius:

Forsvar mig, venner, det er kun et sår.

Hamlet:

Her, blodskamslystne, morderiske konge,
drik bægeret til bunds! Er perlen her?
Gå med den til min mor.
Kongen dør.

Laertes:

Han har fortjent det,
det er en gift, som han har blandet selv.
Skænk mig tilgivelse, du ædle prins,
og du får min i bytte. Aldrig skal
min død, min fars ejheller, lastes dig,
hvis jeg er løst fra al min skyld for din.
Dør.

Hamlet:

Himlen befri dig! Jeg må følge dig.
Jeg dør, Horatio. Stakkels mor, farvel.
I, som står blege, skælvende ved synet,
som stumme roller i et skuespil,
som publikum - åh, gid jeg havde tid,
men døden venter ikke, når den kommer
og stævner én til møde - ellers ku jeg
ha sagt jer meget - men lad det nu hvile.
Horatio, jeg dør, du lever, tal
sandfærdigt om mig og om mine grunde
til dem der savner en forklaring.

Horatio:

Sig ikke det! Jeg er en gammel romer,
mer end en dansker. Her er vin endnu.

Hamlet:

Giv mig det bæger, hvis du er en mand!

Giv slip, for himlens skyld. Horatio,

jeg efterlader mig et skændet navn,

hvis alting blir i denne uvished!

Og bar du mig i hjertet nogensinde,

så vent på din lyksalighed en tid

og lev med smerte i den hårde verden,

fortæl den hvem jeg var.

Marchmusik i det fjerne. Kanonskud. Osric ind.

Hvad er den krigslarm?

Osric:

Den unge Fortinbras, sejrrig fra Polen,

gir Englands sendebud en sådan hilsen

på krigervis.

Hamlet:

Nu skal jeg dø, Horatio,

den stærke gift hoverer over sjælen.

Hvad nyt der er fra England, når jeg ikke

at høre; men jeg har en profeti:

ved kongevalget sejrer Fortinbras,

på dødens grænse gir jeg ham min stemme.

Fortæl ham det, sig alt hvad der er sket,

som førte til at jeg - resten er tavshed.

Dør.

Horatio:

Nu brast et ædelt hjerte. Kære prins,

sov sødt, må engle synge dig til hvile.

(fortsættes)

